

Univerzita Karlova v Praze
Pedagogická fakulta
Katedra pedagogiky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Znalosti žáků vybrané ZŠ o fyzickém týrání dítěte v rodině.
Students' knowledge of selected basic schools about physical abuse of a child
in the family.
Veronika Kamarádová

Vedoucí práce: PhDr. Jaroslava Hanušová, Ph. D.
Studijní program: Specializace v pedagogice
Studijní obor: Matematika se zaměřením na vzdělávání - Pedagogika

2016

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Znalosti žáků vybrané ZŠ o fyzickém týrání dítěte v rodině vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Praha, 2016

.....
podpis

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí bakalářské práce, paní PhDr, Jaroslavě Hanušové, Ph.D., za její odborné vedení, cenné rady, čas a trpělivost.

ANOTACE

Tato bakalářská práce se zabývá syndromem týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte (syndrom CAN), zejména fyzickým týráním dítěte v rodině. V teoretické části autorka práce popsala formy fyzického týrání, rizikové faktory ze strany dítěte i ze strany rodiče. Dále se zabírala tělesnými tresty, jejich definicí, funkcemi, známkami potrestání a prevencí před tělesnými tresty. Důležitou částí práce je také právní hledisko syndromu CAN, kde popisuje Úmluvu o právech dítěte, Zákon o sociálně - právní ochraně dětí, Zákon o policii ČR a Trestní zákoník. V neposlední řadě se autorka zabývala vybranými organizacemi, kterými jsou WHO, UNICEF, Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, Linka bezpečí, Intervenční centra a Bílý kruh bezpečí. Teoretická část je ukončena popisem následků fyzického týrání. V praktické části autorka shrnula výsledky dotazníkového šetření, které bylo provedeno v 6. a 9. třídě vybrané základní školy. Cílem dotazníku bylo zjistit znalosti a informovanost žáků 6. a 9. třídy vybrané základní školy na téma fyzického týrání dítěte v rodině. Na základě výsledků výzkumu autorka vypracovala doporučení, ve kterém upozorňuje na důležitost komunikace v rodině, dále navrhuje pořádat přednášky odborníků pro děti ve škole nebo navštívit s žáky organizace, které se zabývají problematikou fyzického týrání. Dalším přínosem mohou být také internetové články, ze kterých nejčastěji žáci čerpají informace.

KLÍČOVÁ SLOVA

dítě, rodina, fyzické týrání, trestný čin, organizace

ANNOTATION

This thesis deals with the syndrome of Abused and Neglected Child (CAN), especially physical abuse of a child in the family. In the theoretical part, the author described the work forms of physical abuse, risk factors and by the child and from the parents.

Furthermore preoccupied corporal punishment, their definitions, functions, signs of punishment and prevention of corporal punishment. The important part is also the legal aspect of CAN syndrome, which describes the Convention on the Rights of the Child Act, the socio - legal protection of children, Police Act and the Criminal Code. Finally, the author dealt with selected organizations, namely WHO, UNICEF, Facilities for children requiring immediate assistance, Safety Line, the intervention centers and the White Circle of Safety. The theoretical part is finished describing the consequences of physical abuse.

In the practical part, the author summarized the results of the survey, which was carried out in the 6th and 9th grade selected elementary schools. The aim of the survey was to identify the knowledge and awareness of 6th and 9th grade of an elementary school on the topic of physical abuse of a child in the family. Based on the results of the research, the author has made a recommendation, which highlights the importance of communication in the family, also suggests organizing expert lectures for children in school or visit with students organizations, which deal with physical abuse. Another benefit may also be internet articles from which most pupils draw information.

KEYWORDS

child, family, abuse, criminal act, organizations

Obsah

1	Úvod	7
2	Syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte.....	9
2.1	Fyzické týrání	10
2.1.1	Pasivní fyzické týrání	10
2.1.2	Aktivní fyzické týrání.....	11
2.2	Rizikové faktory	13
2.2.1	Rizikové faktory na straně dítěte	13
2.2.2	Rizikové faktory na straně rodiče.....	14
2.3	Tělesné tresty	15
2.3.1	Funkce trestů	16
2.4	Právní hledisko syndromu CAN	18
2.4.1	Úmluva o právech dítěte.....	18
2.4.2	Občanský zákoník	20
2.4.3	Zákon o sociálně - právní ochraně dětí.....	20
2.4.4	Zákon o policii ČR	21
2.4.5	Trestní zákoník	22
2.5	Vybrané instituce pomáhající dětem zasaženým syndromem CAN.....	23
2.5.1	Mezinárodní organizace a zařízení pro děti.....	23
2.5.2	Národní organizace a zařízení pro děti	25
2.6	Následky týrání	28
3	Praktická část.....	29
3.1	Cíl, výzkumné otázky a předpoklady	29
3.2	Metoda výzkumu	30
3.2.1	Výzkumný nástroj	30
3.2.2	Cílová skupina	30
3.2.3	Výsledky výzkumu	31

3.3	Diskuze a komparace dat	48
3.4	Doporučení pro praxi	56
4	Závěr.....	57
5	Seznam použitých informačních zdrojů.....	58
6	Seznam příloh.....	61

1 Úvod

Syndrom zneužívaného, zanedbávaného a týraného dítěte (syndrom CAN) je problémem, kterým v současné době trpí odhadem 1 % až 2 % dětí. Zjistit přesný počet obětí nelze, neboť velká část případů není nikdy odhalena (Matoušek, 2013).

Autorka se zaměřila zejména na problematiku fyzického týrání, která je součástí syndromu CAN. V dnešní době o fyzickém týrání často slyšíme v médiích a čteme o něm na internetu. Autorku však zajímalo, jaká je v tomto směru informovanost dětí, zda vědí, co vlastně fyzické týrání znamená, a kam se mohou v případě potřeby obrátit pro pomoc.

Fyzické týrání je velmi vážným problémem, který oběť většinou nevyřeší sama. Pokud ale bude oběť vhodným způsobem a včas informována, bude vědět o možnosti obrátit se na organizace nebo na osoby, které jí mohou účelně pomoci, bude schopná se lépe bránit. Oběť potřebuje nejen materiální a právní pomoc, ale především psychickou podporu. Existuje mnoho organizací pomáhajících obětem fyzického týrání, jako Bílý kruh bezpečí, Linka bezpečí, DONA linka nebo Intervenční centra. Obrátit se na někoho s žádostí o pomoc je pro fyzicky týrané osoby často velmi obtížné. Problém je pak těžké řešit, protože čím déle je oběť týrána, tím utrpí větší fyzickou i psychickou újmu. Fyzické týrání však není situace, o které by se mělo mlčet a je proto důležité postižené osoby ubezpečit, že se za situaci, v níž se ocitly, nemají stydět.

Syndromem týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte se autorka zabývala v první části své práce a v této části čerpala informace z odborné literatury. Zaměřila se na definice a formy fyzického týrání, na tělesné tresty, které mohou přejít až do fyzického týrání, na právní hledisko syndromu CAN a také na organizace, které pomáhají obětem fyzického týrání. V neposlední řadě také na následky fyzického týrání.

Cílem práce bylo zjistit, pomocí dotazníkového šetření, jaké mají znalosti děti vybrané základní školy o fyzickém týrání dítěte v rodině. Zároveň práce porovnávala teoretické znalosti dle pohlaví a věku žáků. Zabývala se informačními zdroji, ze kterých žáci 6. a 9. třídy vybrané základní školy informace o fyzickém týrání čerpají. V práci autorku také zajímalo, jakým způsobem žáky 6. a 9. třídy vybrané základní školy trestají v rodině, a kdo je trestá častěji. Na základě výsledků dotazníkového šetření autorka vypracovala doporučení pro praxi. Důraz klade na komunikaci v rodině a na školní prostředí, ve kterém děti tráví spoustu času.

Dále navrhuje návštěvy organizací nebo odborníků, kteří se zabývají pomocí fyzicky týraným osobám. Důležitým zdrojem informací pro děti jsou také média a internet, proto autorka doporučuje více článků o problematice fyzického týrání v rodině.

2 Syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte

V anglickém jazyce se syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte nazývá Child Abuse and Neglect (syndrom CAN). Syndrom CAN definujeme jako nenáhodné jednání osoby vůči dítěti (nejčastěji se jedná o osobu dítěti blízkou), jemuž lze zabránit a které je ve společnosti neakceptovatelné. Na dítě pak působí nepříznivé chování, které mu ubližuje a poškozuje jeho celkový vývoj, v některých případech může dojít až ke smrti dítěte (Dunovský, 1995; Dunovský, 1999).

Takové nenáhodné jednání vůči dítěti může mít různé formy, kterými jsou:

- Psychické a citové týrání

Psychické týrání je velmi složité odhalit. Jedná se o záměrné neuspokojování psychických potřeb dítěte, což může vést ke špatnému citovému vývoji a vývoji v chování. Zahrnujeme sem slovní napadání, výhrůžky, zesměšňování nebo přítomnost dítěte u vážných konfliktů v rodině (Hanušová, 2006; Matoušek, 2013).

- Sexuální zneužívání

Jedná se o nevhodný sexuální kontakt, kterému je dítě vystaveno. Může se jednat o sexuální zneužívání dotekové (pohlavní styk, laskání prsou...) nebo bezdotykové (pornografie, ...) (Hanušová, 2006; Matoušek, 2013).

- Zanedbávání

Je to jedna z nejrozšířenějších forem nevhodného zacházení s dítětem. Rodiče neposkytují dítěti péči, kterou potřebuje pro správný vývoj, nebo dítěti poskytují péči, která ho ohrožuje. Zanedbávání může být fyzické, psychické nebo dochází k zanedbávání vzdělávacích potřeb dítěte. Dochází k neuspokojování základních potřeb dítěte, například neposkytnutí výživy, zdravotní péče, lásky nebo stálé absenci dítěte ve škole (Hanušová, 2006; Matoušek, 2013).

- Zvláštní formy (systémové týrání)

Jedná se o postupy organizací nebo orgánů, které mají dítěti pomáhat a chránit ho, ale dochází k nevhodnému zacházení s ním. Patří sem například oddělení dítěte od rodiny nebo odepření mu práva na informace (Hanušová, 2006; Matoušek, 2013).

- Fyzické týrání

Touto formou syndromu CAN se budu zabývat v dalších částech mé práce.

2.1 Fyzické týrání

Fyzické týrání je definováno jako tělesné ublížení dítěti anebo nezabránění chování, které způsobuje oběti bolest a fyzické ohrožení. Zahrnuje úmyslné otrávení, udušení, bití, třesení nebo použití nepřiměřené síly při běžných aktivitách, jako je mytí nebo převlékání. Fyzické týrání můžeme definovat různě, základem jsou ale vždy tresty, které jsou nepřiměřené věku a schopnostem dítěte a zároveň se u nich trestající přestává ovládat. Můžeme se také setkat s tresty, kdy trestající neuspokojí základní potřeby dítěte. Fyzické týrání se může dít ve dvou formách (Hanušová, 2006; Matoušek, 2013; Vodáčková, 2012):

2.1.1 Pasivní fyzické týrání

Modelový příběh z internetových stránek linky bezpečí:

„...často mám hlad, máma mi nedává svačiny ani peníze na obědy, zamyká lednici, abych si nic nemohl brát sám... když je mi špatně, tak se mnou nechce jít k doktorce, mám to vydržet... „ (Linka bezpečí, 2016).

Jedná se o úmyslné, ale i neúmyslné neuspokojení nejdůležitějších tělesných potřeb dítěte, které zahrnují i psychické a sociální potřeby. Mezi pasivní fyzické týrání patří nedostatečná výživa, která se projeví podváhou, v těžkých případech může dojít až k zástavě růstu, ale také k těžké dystrofii nebo atrofii. Dítě neprospívá kvůli nedostatku vitamínů, jako např. vitamíny D, C, B (Dunovský, 1995; Hanušová 2006).

Dunovský ve své knize z roku 1995 uvádí, že do pasivního fyzického týrání patří nedostatek zdravotní péče, kam patří vědomé odmítání zdravotní péče, nedostatečná hygiena, odpírání preventivní péče nebo očkování, které je povinné. Dunovský dále uvádí nedostatky ve vzdělání a výchově, protože každé dítě má právo na vzdělání. Jedná se o nedostatek přístřeší, ošacení a ochrany, což zahrnuje nezabezpečení domova a nevhodné životní podmínky pro dítě. Jako poslední případ pasivního fyzického týrání uvádí Dunovský vykořisťování. Jde o dětskou práci nebo děti nucené k žebrání. V průběhu let se změnil pohled na fyzické týrání a zanedbávání, v současné době jsou případy, které Dunovský uvádí jako fyzické týrání brány jako zanedbávání. Matoušek ve své knize v roce 2013 uvádí, že do zanedbávání dítěte patří nedostatek zdravotní péče, nedostatky ve vzdělání a výchově, nedostatek přístřeší, ošacení a ochrany. Dle Matouška jde o pasivní fyzické týrání, pokud nedojde k zabránění hrozbě fyzického poranění nebo smrti,

nebo když závažné zanedbávání základních potřeb dítěte přeroste až ve fyzické týrání (Matoušek, 2013; Dunovský 1995).

2.1.2 Aktivní fyzické týrání

Příklad aktivního fyzického týrání:

„Louovi je šestnáct let. Jeho otec odešel z domova, když Lou a jeho dvě mladší sestry byli ještě malí. Kam až sahají jeho vzpomínky, matka měla vždycky záchvaty hrozného vzteku. To se pak prostě nezná. Jednou hodila pánev, plnou škvířící se slaniny, po Louově sestře, až ji museli odvézt na pohotovost. Jindy začala tlouct Loua kovovou lampou. Jakmile ji to přejde, pláče a prosí své děti, aby jí odpustily. Kupuje jim dárky, dává jim různé pochoutky a říká: „Ty přece víš, že tě mám moc ráda, vid’?“ Louovi je matky líto a má pocit, že by jí měl víc pomáhat. Pak by se možná tak nevztekala a tolik by svým dětem neubližovala. Lou zůstává většinou doma a snaží se dělat matce společnost. O víkendových večerech se ale prostě musí nějak odreagovat. Jde s partou kluků do hospody, pije a pak dělají různé hlouposti, například si hrají s auty na „kuřátka“: rozjedou se plnou rychlostí proti sobě a kdo první uhne je zbabělé kuřátko.“ (Mufson, 1996, s. 131).

Fyzické týrání dětí zahrnuje násilné jednání na dítěti. Do fyzického týrání s následným poraněním patří například bití nebo popálení. Do aktivního fyzického týrání také patří dušení, otrava jedovatými látkami a opakovaná lékařská vyšetření, v těchto případech se však neprojevují okamžité známky tělesného poranění. Fyzické týrání může dítěti způsobit tělesná poranění a postižení orgánů, které může být zavřené, otevřené nebo mnohočetné (Dunovský, 1995).

- Zavřená poranění

Jedná se o poškození tkání a orgánů, které mohou vzniknout prudkým úderem nebo nárazem na tupý předmět, ale při těchto poraněních není porušena kůže.

- Otřesy - především mozku a míchy
- Pohmoždění - vyskytuje se na kůži, nejčastěji dochází ke vzniku modřin, které mají specifický tvar, dle způsobu vzniku (např. obtisk ruky, párové modřiny, obtisk vařečky nebo prstenu). Jako pohmoždění bereme také vytrhávání vlasů nebo kousnutí (Dunovský, 1995; Hanušová 2006).
- Poranění svalů, šlach, nervů, cév a kloubů

- Poranění kostí - zlomeniny mohou být jak úplné či neúplné, tak také jednotlivé nebo mnohočetné a v různých stádiích hojení. Pokud má dítě mnohočetné zlomeniny, pak je pravděpodobné, že je fyzicky týráno. Existují také zlomeniny, které jsou neobvyklé a mohou ukazovat na fyzické týrání. Jsou to např. spirální zlomenina pažní kosti, zlomenina lopatky nebo zlomenina zevní části klíční kosti (Dunovský, 1995; Hanušová 2006).
- Poranění hlavy - nejčastější důvod úmrtí u týraných dětí. Nejvíce se vyskytujícím důsledkem poranění hlavy je otřes mozku. Mezi poranění hlavy patří: "Shaken Baby Syndrom", což je třesení, kde není vidět zevní poranění hlavy a které může způsobit smrt nebo trvalé následky (Dunovský, 1995; Hanušová 2006).
- Poranění nitrobřišních orgánů - může být otevřené nebo uzavřené. Roztržení orgánů (např. jater, žaludku) může nastat i po tupém úderu a vzniká nebezpečí infekce, kdy obsah orgánů vytéká do dutiny břišní (Dunovský, 1995).
- Otevřená poranění

Je to zásah do lidského organismu, jedná se o porušení kůže, sliznice nebo povrchu orgánu. Typy ran se rozlišují podle vzniku na oděrky (nejlehčí), rány řezné, sečné, bodné, tržné a střelné.

 - Rány na hlavě
 - Nitrooční krvácení - nastává při úderu nebo pádu přímo na očníci
 - Rány na hrudníku
 - Popáleniny - je u nich obtížné prokázat, že se jedná o fyzické týrání. Jsou však příznaky, podle kterých můžeme mít podezření, že poranění bylo úmyslné. Např. při vhození dítěte do vařící vody, kdy vznikne na kůži viditelná linie ponoření. Jsou-li popáleny hýždě a genitálie, popáleniny jsou symetrické nebo mají specifický tvar objektu, který byl použit. Snadno rozpoznatelná je i cigaretová popálenina, popáleniny od provazu, kterým je dítě uvázáno nebo popáleniny vzniklé vlečením po koberci (Dunovský, 1995; Hanušová 2006).
- Mnohočetná zranění

Dítě je delší dobu v nepříznivé situaci a trpí opakovanými útoky na jeho osobu. Má různé typy ran a poranění, různého stáří. Do této oblasti patří také týrání

formou dušení, trávením různými jedy a podáváním alkoholu nebo drog dítěti (Dunovský, 1995).

Münchhausenův syndrom v zastoupení

- Jsou to případy, kdy se rodiče snaží u svého dítěte vymyslet nebo uměle vytvořit různé příznaky a onemocnění tak, aby kvůli těmto příznakům bylo dítě vyšetřováno a následně i léčeno (Dunovský, 1995).

2.2 Rizikové faktory

Fyzické trestání je ovlivněno mnoha faktory. Jedním z nich je společnost. Pokud lidé tolerují násilí, dochází k častějšímu užívání trestů. Dalšími faktory může být míra vzdělanosti obyvatel, ekonomická situace rodiny nebo místo, ve kterém rodina žije. Některé výzkumy ukázaly, že tělesné tresty jsou častěji využívány v rodinách, kde mají větší počet dětí, rodiče jsou velmi mladí nebo pokud dochází k častému fyzickému střetu mezi dospělými. K fyzickému týrání může docházet častěji, pokud jsou rizikové faktory na straně rodiče nebo na straně dítěte (Matoušek, 2013).

2.2.1 Rizikové faktory na straně dítěte

Nejčastěji jsou děti aktivně nebo pasivně fyzicky týrány svými nejbližšími, což znamená někým z rodiny a jejího okolí. První skupinou dětí, které bývají častěji týrány, jsou děti, jejichž výchova je náročnější a jejichž chování není dobře srozumitelné. Může se jednat o děti mentálně postižené, neslyšící nebo úzkostné děti apod. (Vágnerová, 2004).

Dále jde o děti, které svým chováním rodiče nadměrně zatěžují. Tyto děti trpí např. syndromem hyperaktivity nebo jsou to děti s obtížným temperamentem. Rodiče mohou být z jejich chování podráždění, vyčerpaní nebo v nich tyto děti vyvolávají odpor (Vágnerová, 2004).

Ohrožené fyzickým týráním jsou také děti, které nesplňují očekávání rodičů. Rodiče mohou být zklamáni z postiženého, neprospívajícího nebo nešikovného dítěte (Vágnerová, 2004).

Mezi takto ohrožené dále mohou patřit děti nedonošené, s nízkou porodní váhou, nebo pokud mají problémy s příjmem potravy (Vágnerová, 2004).

Rizikovým faktorem je věk dítěte, kdy děti do šesti let jsou fyzickým týráním ohroženy více (Matoušek, 2013).

Zvýšené riziko fyzického týrání je u dětí, které si vymáhají uspokojení svých potřeb. Rodiče nemají na děti dostatek času, nevěnují jim proto pozornost a děti se jí tímto způsobem snaží získat. Například si takto vynucují zájem od rodičů deprimované děti (Vágnerová, 2004).

2.2.2 Rizikové faktory na straně rodiče

První skupinou jsou rodiče, kteří mají zvýšený sklon reagovat násilím a nezvládají se dostatečně ovládat. Nejčastěji sami pochází z dysfunkčních rodin, kde jsou konflikty běžné a může se v nich objevovat i násilné chování. Charakteristické pro tyto lidi je dráždivost, výbušnost, nezodpovědnost, bývají citově chladní a bezohlední (Vágnerová, 2004).

Dále jsou to lidé, upřednostňující své problémy nebo zájmy. Pokud jsou nadměrně stresováni a nedostává se jim pomoci a podpory, tak jim dítě může sloužit k vybití negativních emocí (Vágnerová, 2004).

U rodičů, kteří o děti obecně nestojí, je zvýšené riziko, že dítě budou týrat. Je pro ně na obtíž, je vrozeně a nenapravitelně špatné. Velkou skupinou jsou ti, kteří mají sami negativní zkušenosti z dětství (70% násilníků v dětství bylo také týráno). Zvýšené riziko fyzického týrání existuje také u osob, které jsou závislé na alkoholu nebo drogách (Vágnerová, 2004).

Své děti častěji týrají rodiče se zvýšenou potřebou moci nad dítětem. Pokud jsou dlouhodobě nezaměstnaní nebo žijí v nefunkčním manželství, mívají pocit méněcennosti a nejistoty a tyto pocity si vybíjí na dětech (Vágnerová, 2004).

Nízké vzdělání a chudoba mohou být dalšími rizikovými faktory pro fyzické týrání dítěte (Matoušek, 2013).

Fyzické týrání dítěte je možné vnímat jako nezvládnutí vzteku rodičů či jiné osoby, která použije sílu na dítě a vytváří tak pro něj nepříznivou situaci. Za jeden z hlavních důvodů fyzického týrání se považuje tělesné trestání dítěte, což může být bráno jako výchovný prostředek. Hranice mezi týráním a trestáním je ale skoro neodhalitelná, takže z trestu se lehce může stát týrání dítěte (Dunovský, 1995).

2.3 Tělesné tresty

„Tělesný trest je úmyslné či záměrné způsobení bolesti atakem na tělo pro kázeňský přestupek.“ (Vaničková, 2004, s. 116).

„Trest zajisté není to, co jsme si jako trest pro dítě vymysleli, ale to, co dítě jako trest prožívá. Onen nepříjemný, tísnivý, zahanbující, ponižující pocit, kterého bychom se chtěli co nejdříve zbavit a kterému bychom se chtěli rozhodně pro příště vyhnout.“ (Matějček, 2015, s. 128).

Používáním trestů dochází k porušování tělesné integrity dítěte a každý trest je spojen se stresem. Tělesné tresty se mohou rozdělovat podle různých kritérií, např. tělesné trestání rukou nebo předmětem, tělesný trest výchovný nebo nápravný. Zároveň mají tělesné tresty mnoho forem. Mezi nejčastější patří pohlavek, facka, výprask rukou nebo předmětem, kopanec, rána či vytrhávání vlasů. U nás je za nejčastější tělesný trest považována facka. Výzkum Murray Strausse ukázal, že děti, které jsou fackovány, jsou častěji v depresi, mají nižší sebehodnocení a v dospělosti se spokojí i s méně placenou prací. Tělesný trest je v mnoha případech pro dítě nesrozumitelný a nespravedlivý. Na dítě ve věku batolete má tělesný trest vliv, ale s přibývajícím věkem tyto tresty na děti neúčinkují a ztrácí smysl. Děti, které jsou tělesně trestány, si toto chování zapamatují a může se stát, že v náročných životních situacích pak berou tělesné tresty jako řešení všech problémů. Pokud se tělesné tresty opakují a jsou kruté, může docházet k útěkům dítěte z rodiny, agresivnímu chování, k sebepoškozování a také k pomalejšímu vývoji osobnosti dítěte (Lovasová 2006; Vaničková, 2004).

Mezi tělesným trestem a fyzickým týráním je velmi tenká hranice. Trest, který volí rodiče, může být pro děti nepřiměřený a přestože se ve většině případů jedná o nezáměrné fyzické týráním, jde o nevhodné zacházení s dítětem. Tělesný trest se stává fyzickým týráním dle výboru pro práva dětí OSN, pokud dochází buď *„k potrestání za pomoci předmětu, je-li bití směřováno na citlivé části těla (hlava, břicho, oblast genitálií, plošky a dlaně), nebo také tehdy, zůstávají-li na těle po ranách stopy (modřiny, škrábance ap.).“ (Lovasová 2006; Vaničková, 2004, s. 116).*

Příklad fyzického týrání, které je maskováno jako oprávněný trest:

„Čtrnáctiletá Geneva ví, že rodiče jsou na ni většinou hrdí. Někdy ale dělá chyby. Jednou si pouštěla rádio tak hlasitě, že probudila svého otce, když si odpoledne zdříml. Jindy přišla domů o patnáct minut později. Když se něco takového stane, Geneva ví, co může očekávat: její otec ji zbije řemenem, až ji na kůži zůstanou podlitiny a později jizvy. Geneva si říká, že její táta se jí jen snaží poučit o něčem důležitém. Přitom ví, že s jejími kamarády rodiče takto nenakládají. Je si jistá, že se její otec chová správně, ale přesto se všemožně snaží své jizvy skrývat. Pokud si jich někdo všimne, vymyslí si nějaké zdůvodnění, například: „Spadla jsem ze schodů,“ takže nikoho nenapadne, jak s ní otec nakládá. Geneva byla vždycky plachá. V poslední době zjišťuje, že se jí ani nechce s nikým mluvit.“ (Mufson, 1996, s. 131).

Známky tělesného potrestání

Tělesné potrestání rozpoznáme podle specifických a nespecifických identifikačních známek (Vaníčková, 2004).

Specifické identifikační tělesné známky

- mnohočetné modřiny různého stáří
- škrábance, rány na neobvyklém místě
- natržený ušní boltec
- opakované zlomeniny
- popáleniny
- malé lysinky po vytrhaných vlasech (Vaníčková, 2004).

Nespecifické identifikační známky všech forem násilí

- zvýšená úzkostnost dítěte
- obtíže v sociální komunikaci
- náhle zhoršený školní prospěch
- závislé chování (Vaníčková, 2004).
-

2.3.1 Funkce trestů

Pedagogové vysvětlují, že trest má tři funkce, kterými jsou napravení škody, zabránění opakování a zbavení viníka pocitu viny (Matějček, 2015).

Napravení škody

- trest je důležité vykonat v klidu a s rozvahou
- dítě musí chápat, za co je trestáno
- trestem je napravena škoda, kterou dítě udělalo

Dítě například uklidí to, co rozházelo, nebo spraví, pokud to umí, co poškodilo (Matějček, 2015; Vaničková, 2004).

Zabránění opakování

- trest je využíván k napravení chyby, dítě se učí ze špatné zkušenosti
- na druhou stranu je nutné za vhodné a žádoucí chování dítě odměňovat
- pokud u dítěte nefunguje poučení se ze špatné zkušenosti, musíme se tomuto způsobu vyhnout (Matějček, 2015; Vaničková, 2004)

Zbavit viníka pocitu viny

- pocit viny je součástí trestu, ale neměl by trvat dlouhou dobu
- dospělí by neměli dítěti stále připomínat jeho chybu
- trestem je chyba dítěte napravena a v trestu by měl být i osobní vztah, aby dítě vědělo, že ho má trestající rád
- po trestu by dítě mělo mít pocit osvobození a smíření (Matějček, 2015; Vaničková, 2004)

Příklad funkce trestů:

V rodině byli dva chlapci. Starší se učil vždy dobře, ale mladšímu chlapci nikdy učení nešlo. Do školy šel předčasně a nebyl připravený na školní povinnosti, když poprvé dostal špatnou známku a před rodiči ji zapřel, tak ho otec zbil, aby po druhé nelhal. Další špatnou známku chlapec opět neukázal a žákovskou knihu raději vyhodil. Otec ho znovu za jeho chování zbil. Teta chlapce však pochopila situaci, která se v rodině odehrávala, a o dítě se začala starat. Zjistila si, co umí, co mu dělá problémy a učila se s ním. Za pětky ho teta nechválila, ale za čtyřky už ano. Později chlapec začal nosit trojky a tímto způsobem teta docílila, že do školy chodil rád a nebylo to už pro něj utrpení (Matějček, 2015).

Prevence tělesného trestání

Prevenci lze rozdělit do tří základních skupin. První a velmi důležitou skupinou je primární prevence, která se obrací na celou společnost, jejímž záměrem je úplné odstranění fyzických trestů. Druhou skupinou je sekundární prevence, ta se zaměřuje hlavně na rodiny se zvýšeným rizikem používání tělesných trestů. Poslední skupinou je terciální prevence, která se zabývá rodinami, kde už se tělesné tresty vyskytly (Lovasová, 2006).

2.4 Právní hledisko syndromu CAN

Ochrana rodiny a mládeže je zajištěna v mezinárodních dokumentech a úmluvách, jako jsou Evropská úmluva o ochraně lidských práv a svobod nebo Všeobecná deklarace lidských práv. Velmi významným dokumentem je Úmluva o právech dítěte, která byla přijata v New Yorku 20. listopadu 1989 a je platná i v České republice. V České republice je důležitá Listina základních práv a svobod. Konkrétní ochranu dětí a mládeže zajišťuje např. občanský zákoník, zákon o sociálně-právní ochraně dětí, zákon o policii ČR nebo trestní zákoník (Dunovský, 1995; Matoušek, 2013; Špeciánová, 2007; Zákon č. 89 /2012 Sb., občanský zákoník).

2.4.1 Úmluva o právech dítěte

Úvodní článek obsahuje definici dítěte, která zní takto: „*Pro účely této úmluvy se dítětem rozumí každá lidská bytost mladší osmnáct let, pokud podle právního řádu, jenž se na dítě vztahuje, není zletilosti dosaženo dříve.*“ (Koblová, 1998).

V Úmluvě o právech dítěte se státy zavazují k respektování a zabezpečení práv dítěte bez diskriminace. Státy zároveň musí dítě chránit před diskriminací nebo trestáním. Nutné je však respektování práv a povinností rodičů nebo zákonných zástupců. Každé dítě má právo na život, na jméno, na státní příslušnost, dále má právo znát své rodiče a na jejich péči pokud je to možné. Dítě nesmí být odděleno od rodičů proti jejich vůli, pokud to není potřebné v zájmu dítěte. Státy musí zabránit nezákonnému odvážení dětí do zahraničí a jejich nenavrácení zpět. Dítě má právo na vlastní názor, ale také na svobodu projevu, myšlení, náboženství, sdružování a shromažďování se (Koblová, 1998).

Úmluva o právech dítěte však nemluví o povinnostech dítěte, jsou v ní definovaná pouze práva. Povinnosti dítěte jsou uvedeny v našem občanském zákoníku (Dunovský, 1999).

Základní okruhy Úmluvy o právech dítěte

1. Provision - Je to soubor práv, který zajišťuje a zabezpečuje rozvoj a přežití dítěte. Dítě má například právo na zajištění zdravotní péče a na její zlepšování (Dunovský, 1999).
2. Protection
Jedná se o právo dítěte na ochranu před jakýmkoliv násilím, zanedbáváním nebo týráním. Je zde zahrnuto právo duševně či tělesně postižených dětí na plnohodnotné prožívání života v důstojných podmínkách. Důraz je kladen na ochranu dětí před vykořisťováním dětskou prací, zneužíváním drog, sexuálním vykořisťováním a sexuálním zneužíváním. Úmluva požaduje od států, aby zabránili únosům, mučení a obchodování s dětmi (Dunovský, 1999).
3. Participation - Tato část se zabývá právem dítěte účastnit se na životě společnosti. Dítě má právo na svůj názor, úsudek, může dělat věci samostatně a musí být respektováno (Dunovský, 1999).

K Úmluvě o právech dítěte byly přijaty 3 opční protokoly:

1. Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte o zapojování dětí do ozbrojených konfliktů
Státy, které přijaly protokol, odsuzují útoky na děti a na místa, kde se nachází více dětí, jako jsou školy nebo nemocnice. Státy zajišťují, aby děti do 18 let nebyly povolávány do ozbrojených sil, a přijímají opatření zajišťující, aby děti, které nedosáhly 18 let, se přímo neúčastnily bojových akcí (Koblová, 1998; Úmluva o právech dítěte, 2016).
2. Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte o prodeji dětí, dětské prostituce a dětské pornografie
Státy dle protokolu zakazují prodej dětí, dětskou prostituci a pornografii. Státy se snaží o prevenci, potlačování a trestání prodeje dětí za účelem sexuálního zneužívání, nucené práce nebo dětské pornografie. Důležitá je i spolupráce mezi vládami a internetovým průmyslem, aby dětská pornografie nebyla dostupná na internetu (Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte týkající se prodeje dětí, dětské prostituce a dětské pornografie, 2016; Úmluva o právech dítěte, 2016).

3. Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte zavádějící postup předkládání oznámení
Tento protokol Česká Republika dosud nepodepsala, díky němu se mohou děti obrátit přímo na Výbor pro práva dítěte. Práva, která jsou tímto protokolem chráněna, jsou např. právo dítěte na odpočinek nebo na volný čas (Úmluva o právech dítěte, 2016).

2.4.2 Občanský zákoník

V občanském zákoníku se hovoří i o rodičích a dětech, kteří mají vůči sobě povinnosti a práva. Rodiče mají odpovědnost v péči o dítě, o jeho tělesný, citový i rozumový rozvoj. Rodiče mají právo usměrňovat své dítě výchovnými opatřeními, nesmí ale omezit zdraví nebo práva dítěte. Pokud rodič spáchá proti svému dítěti trestný čin nebo je spolupachatelem, soud může rozhodnout o zbavení rodiče jeho rodičovské odpovědnosti. Soud může omezit stykání se rodiče s dítětem, pokud to bude v zájmu dítěte (Zákon č. 89 /2012 Sb., občanský zákoník).

V občanském zákoníku se též nachází zvláštní ustanovení proti domácímu násilí, kde je uvedeno právo každé osoby žijící v rodině na ochranu proti domácímu násilí (Zákon č. 89 /2012 Sb., občanský zákoník).

2.4.3 Zákon o sociálně - právní ochraně dětí

Hlavním cílem je zaručení práv dítěte na příznivý rozvoj, výchovu a ochranu zájmů dítěte. Ochrana práv dítěte je zahrnuta v různých právních normách, ale jedním z nejdůležitějších zákonů je zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dítěte. Sociálně – právní ochranu dětí zajišťují orgány sociálně – právní ochrany (OSPOD), kterými jsou obecní úřady, obecní úřady obcí s rozšířenou působností, krajské úřady nebo Ministerstvo práce a sociálních věcí. Dále sociálně – právní ochranu dětí zajišťují obce a kraje v samostatné působnosti, právnické a fyzické osoby pověřené poskytováním sociálně právní ochrany (Špeciánová, 2007; Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně – právní ochraně dětí).

Právo požádat o pomoc i bez vědomí rodičů nebo právních zástupců má každé dítě. Zároveň o pomoc mohou požádat i rodiče, ti jsou ale povinni spolupracovat při ochraně zájmů a práv dítěte s OSPOD. Sociálně – právní ochrana se zaměřuje na děti, na kterých byl spáchán trestný čin ohrožující jejich zdraví, život nebo správný vývoj dítěte. (Matoušek, 2013; Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně – právní ochraně dětí).

Orgány sociálně – právní ochrany dětí se zabývají preventivní a poradenskou činností. Obec je povinna promluvit si s rodiči tak, aby byly odstraněny nedostatky ve výchově dítěte a zároveň s dítětem, aby byly odstraněny nedostatky v jeho chování. Obecní úřady obcí s rozšířenou působností jsou povinny sledovat nepříznivé vlivy působící na děti, zjišťovat proč vznikly a snažit se je odstranit. Pokud státní orgány zjistí, že na dítěti byl spáchán trestný čin, jsou povinny oznámit tuto skutečnost obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností (Špeciánová, 2007; Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně – právní ochraně dětí).

Orgány sociálně – právní ochrany dětí mohou dělat opatření na ochranu dítěte, pokud dojde např. k fyzickému týrání. Pokud je dítě fyzicky týráno a je v prostředí, kde jsou ohroženy jeho základní práva, poskytne mu okamžitou pomoc, např. v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc. Ochrana a pomoc fyzicky týranému dítěti obsahuje především uspokojení základních potřeb dítěte, ubytování, lékařskou péči nebo psychologickou péči (Špeciánová, 2007; Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně – právní ochraně dětí).

2.4.4 Zákon o policii ČR

Policie slouží veřejnosti a chrání bezpečnost osob a majetku. Jejím úkolem je také předcházet trestné činnosti. Policista je oprávněn vykázat osobu, která týrá dítě. Ševčík ve své knize uvádí tři základní pilíře na ochranu před domácím násilím:

1. Policie ČR

Na základě zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky vydávají policisté potvrzení o vykázání. Policisté vyhodnocují, zda jsou přítomné znaky domácího násilí, berou ohled na předchozí útoky a pokud mají důvodné podezření, tak mají oprávnění k vykázání osoby. Vykázaná osoba je povinna opustit neprodleně prostor a nesmí se stýkat s ohroženou osobou. Vykázání trvá 10 dnů a prodlužuje se do rozhodnutí soudu o návrhu. Ohrožené osobě policista poskytne informace o ubytování nebo pomoci obětem domácího násilí, které může využít (Ševčík, 2011; Zákona č.273/2008 Sb., o Policii České republiky).

2. Intervenční centra

Jsou to centra pro osoby ohrožené domácím násilím, kde se jim dostane psychologické, sociální a právní pomoci (Ševčík, 2011).

3. Soud

Soud může nařídit předběžné opatření, která má ochránit ohroženou osobu a společné obydlí, kde docházelo k domácímu násilí. Návrh na předběžné opatření může dát osoba i bez předchozího vykázání policíí. Pokud ho podá osoba ohrožená domácím násilím, kde probíhá policejní vykázání, pak toto vykázání bude trvat až do rozhodnutí soudu o návrhu. Rozhodnout o předběžném opatření je soud povinen do 48 hodin od jeho podání (Ševčík, 2011).

2.4.5 Trestní zákoník

Trestní zákoník se zabývá také syndromem CAN. V trestním zákoníku č. 40/2009 Sb. je právní úprava fyzického týrání takto:

§ 198 Týrání svěřené osoby, § 199 Týrání osoby žijící ve společném obydlí

- Rodič, který týrá dítě, bude potrestán odnětím svobody na 1 rok až 5 let. Jestliže někdo týrá osobu blízkou nebo žijící ve společném obydlí, bude potrestán odnětím svobody na 6 měsíců až 4 roky. Pokud osoba bude týrat surovým způsobem, způsobí dítěti těžkou újmu na zdraví, týrání bude dlouhodobé nebo nejméně na dvou osobách bude potrestán odnětím svobody na 2 až 8 let. Odnětí svobody na 5 až 12 let hrozí pachateli, který týráním způsobí nejméně dvěma osobám těžkou újmu na zdraví nebo smrt (Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník).

§ 122 Ublížení na zdraví a těžká újma na zdraví, § 171 Omezování osobní svobody

- Ublížení na zdraví je stav, kdy dochází k poruše normálních tělesných nebo duševních funkcí a vyžaduje lékařské ošetření. Těžkou újmu na zdraví je vážná porucha zdraví např. zmrzačení, ochromení údu, poškození důležitého orgánu nebo zohydění. Odnětí svobody až na 2 roky hrozí tomu, kdo jinému brání v užívání osobní svobody. Pokud omezováním svobody někdo způsobí druhé osobě smrt, bude potrestán odnětím svobody na 3 až 10 let (Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník).

Trestné činy proti životu obsahují: § 140 Vražda, § 141 Zabití, § 142 Vražda novorozeného dítěte matkou, § 145 Těžké ublížení na zdraví, § 146 Ublížení na zdraví, § 149 Mučení a jiné nelidské a kruté zacházení (Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník).

- Pokud někdo druhého úmyslně usmrtí, bude potrestán odnětím svobody na 10 až 18 let, avšak kdo jiného úmyslně usmrtí po předchozím uvážení, bude potrestán odnětím svobody na 12 až 20 let. Odnětím svobody na 3 až 8 let bude potrestán, kdo jiného úmyslně usmrtí ve zmatku, nebo v důsledku předchozího zavrženíhodného jednání nebo matka, která v rozrušení z porodu úmyslně usmrtí své novorozené dítě. Osoba, která úmyslně způsobí těžkou újmu na zdraví jiné osobě, bude potrestána odnětím svobody na 3 až 10 let a pokud spáchá tento čin na dítěti mladším 14 let, hrozí mu trest 5 až 12 let. Odnětím svobody na 6 měsíců až 3 roky bude potrestán, kdo jinému úmyslně ublíží na zdraví, a jestliže způsobí osobě těžkou újmu na zdraví, bude potrestán odnětím svobody na 2 až 8 let. Odnětí svobody na 6 měsíců až 5 let bude potrestán ten, kdo mučením a krutým zacházením způsobí jiné osobě tělesně utrpení (Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník).

2.5 Vybrané instituce pomáhající dětem zasaženým syndromem CAN

Mezinárodní a národní instituce pomáhající dětem, které jsou fyzicky týrány:

2.5.1 Mezinárodní organizace a zařízení pro děti

a) World Health Organization

WHO (World Health Organization), Světová Zdravotnická Organizace „je mezinárodním koordinátorem zdravotních záležitostí členských států. Jejím hlavním posláním je pomáhat vládám nést odpovědnost za zdraví občanů, posilovat účast jiných než zdravotnických rezortů na plnění zdravotních programů a zvyšovat podíl veřejnosti na péči o zdraví.“ (Dunovský, 1999, s. 279).

Jedním z hlavních cílů WHO je zlepšit zdravotní stav lidí bez ohledu na rasu, náboženství, politické a sociální postavení. WHO vydalo Evropskou zprávu k prevenci týrání dítěte, která popisuje špatné zacházení s dětmi, jeho příčiny, důsledky a preventivní programy. Snaží se přesvědčivými argumenty dosáhnout navýšení investic do prevence fyzického týrání dítěte. V mnoha zemích je prevence týrání dětí významným tématem, kterému je věnována pozornost, není tomu ale tak u všech států. Týráním dětí mohou vznikat nerovnosti v oblasti zdraví (Dunovský, 1999; SETHI, 2013).

b) UNICEF, Dětský fond OSN

UNICEF, neboli Dětský fond Organizace spojených národů, se zaměřuje zejména na pomoc dětem, zajišťuje dodržování jejich práv, pomáhá vytvářet příznivé ekonomické, zdravotní a sociální podmínky. Hlavní cíle organizace byly zapsány i do Úmluvy o právech dítěte. Jedním z programů UNICEF je ochrana dětí. UNICEF uvádí, že 500 milionů až 1,5 miliardy dětí se stalo obětí nějaké formy násilí, týrání a zneužívání. Programy UNICEF na ochranu dětí se zaměřují na vyhledávání dětí zneužívaných či týraných a poskytování pomoci těmto dětem. UNICEF také jedná s vládami a snaží se trvale vyřešit, aby k různým formám násilí na dětech nedocházelo. V roce 1993 byl v České republice založen Český výbor pro UNICEF, což je nevládní nezisková organizace, která na území Česka hájí, chrání a prosazuje cíle a zájmy UNICEF (Dunovský, 1999; Klíčové programy UNICEF, 2016).

c) IFOTES

Linky důvěry jsou sdruženy od roku 1967 v mezinárodní organizaci IFOTES (International Federation of Telephone Emergency Services). Tato organizace úzce spolupracuje se Světovou zdravotnickou organizací a dalšími mezinárodními institucemi. Organizace se zaměřuje na pomoc lidem v krizových situacích. Vzdělává také spolupracovníky linek důvěry a vytvořila mezinárodní normy pro telefonickou pomoc (Vodáčková, 2012).

Cílem organizace je pomoci každému člověku jak v momentální tísní, tak v zoufalé situaci vyžadující pomoc po celou dobu trvání jeho těžké životní situace. Telefonická pomoc má hlavně dodat oběti odvalu a sílu k překonání krizové situace. Pracovník linky důvěry, pokud si to volající přeje, může zprostředkovat rozhovor s osobou, která mu pomůže (Vodáčková, 2012).

Volající má zaručenu anonymitu a na něho ani na pracovníka linky bezpečí nesmí být vyvíjen žádný politický nebo náboženský nátlak. Spolupracovníci linek důvěry jsou pečlivě vybíráni. Prochází důkladnou přípravou a školením. Důraz se klade především na schopnost pochopení druhého člověka. Vypovídat u soudu mohou pracovníci linky důvěry jenom se svolením volajícího a vedoucího linky důvěry. Po volajícím nesmí být vyžadován žádný závazek ani finanční obnos (Vodáčková, 2012).

2.5.2 Národní organizace a zařízení pro děti

Oběti fyzického týrání se pro okamžitou pomoc mohou obrátit na Policii České republiky, pomoc dětem poskytují také orgány sociálně - právní ochrany dítěte. Obětem domácího násilí pomáhají i lékaři a zdravotnická zařízení, kde si zaznamenají poranění, jeho příčinu a lékařská zpráva se pak stává důležitým materiálem. Psychické problémy obětí s nimi řeší a poradenství jim poskytují krizová centra pro děti, centra psychosociální pomoci, zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, pedagogicko psychologické poradny nebo dětský psycholog. Děti se v případě, že by byly ony nebo někdo z jejich okolí fyzicky týráni, mohou telefonicky obrátit na Linku bezpečí, DONA linku nebo Bílý kruh bezpečí. Ve školách k tomuto účelu mohou využít metodika prevence, výchovného poradce, ale i učitele. Důležitá jsou také intervenční centra, která pomáhají osobám ohroženým domácím násilím (Střílková, 2009).

a) Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc

Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc jsou především pro ohrožené děti, které zůstaly bez jakékoliv péče nebo jsou například fyzicky týrané nebo zneužívané. Tato zařízení fungují nepřetržitě, poskytují dítěti pomoc, ochranu a uspokojují základní potřeby dítěte. Dítě v těchto zařízeních najde ubytování, stravování, ošacení, lékařskou péči a další péči, která je v jeho situaci nutná (Sněmovní tisk 260/0, vládní návrh zákona o sociálně-právní ochraně dětí, 2016).

Dítě do těchto zařízení může být umístěno na základě rozhodnutí soudu, žádosti obce s rozšířenou působností, žádosti zákonného zástupce dítěte, nebo pokud požádá o pomoc samo dítě. V zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc může být pouze 28 dětí, počet dětí může být vyšší pouze v případě sourozenců. Jestliže by v zařízení bylo pouze jedno volné místo, ale požádali by o umístění sourozenci, tak se nerozdělují, ale je překročen počet dětí v zařízení. Jeden zaměstnanec zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc může pečovat nejvýše o 4 děti (Zákon, kterým se mění zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, 2016).

Tato zařízení poskytují dítěti péči, dokud se nenalezne řešení situace, v které se nachází. Řešením může být například ústavní péče nebo péče jiné osoby (ne rodiči). Pokud je dítě v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc bez souhlasu rodičů může zde zůstat pouze 24 hodin (Sněmovní tisk 260/0, vládní návrh zákona o sociálně-právní ochraně dětí, 2016).

b) Linka bezpečí

Linka bezpečí je instituce zabývající se pomocí ohroženým a dospívajícím dětem v České republice. Vznikla na základě inspirace britskou bezplatnou telefonní linkou pro děti. Na čtyřadvacetihodinovou linku zdarma volá stále více dětí svěřujících se se svými problémy a obtížnými situacemi, ve kterých se nacházejí. Cílovou skupinou jsou zejména děti, mladí lidé do 18 let a také studenti denního studia až do 26 let. Na linku bezpečí se mohou obrátit i rodiče, kteří mají dítě na útěku. Děti na Linku bezpečí volají kdykoliv, k hovoru nepotřebují peníze, hovor zachovává anonymitu a děti se dovolávají přímo k odborníkovi. Na Linku bezpečí je možné se obrátit i přes chat nebo e-mail. Díky dobré dostupnosti linky se v mnoha případech podaří problém zachytit již v počátcích a začne se včas řešit. Cílem Linky bezpečí je, aby děti a studenti dokázali po kontaktu s ní dále sami zvládat a řešit své problémy už bez pomoci. Pokud volající bude potřebovat, může na Linku bezpečí získat kontakty na odborníky, na které se může obrátit (O nás Linka bezpečí, 2016; Pöthe, 1999).

Příběh z Linky bezpečí:

„Dvanáctiletý chlapec se obrátil na LB s prosbou o pomoc. Jeho nevlastní otec ho za každou hloupost bije, matka se ho nezastane. Hoch si stěžoval babičce, která se snažila rodičům domluvit. Výsledkem byl výprask a zákaz návštěv u babičky. Po dlouhém hovoru, ve kterém s konzultantem Linky společně hledali možná řešení, se chlapec rozhodl požádat o pomoc sociální pracovníci. Konzultant chlapci nabídl, že mu setkání se sociální pracovníci může Linka zprostředkovat. Chlapec souhlasil. Zatímco konzultant pokračoval s chlapcem v rozhovoru, supervizor kontaktoval sociální pracovníci a podrobně ji informoval o chlapci, jeho problému a rozhodnutí. Po domluvě se sociální pracovníci konzultant chlapci tlumočil její jméno a přesný popis, kde má kancelář v budově úřadu. Poté se chlapec rozloučil a s poděkováním zavěsil. Po několika dnech kontaktovala Linku sociální pracovníce, která potvrdila závažnost situace a uvedla, že se případ řeší.“ (Hanušová, 2006, s. 24).

c) Bílý kruh bezpečí

Bílý kruh bezpečí je občanské sdružení, které má důležité místo v boji proti domácímu násilí. Věnuje se pomoci lidem, na kterých byla spáchána trestná činnost. Bílý kruh bezpečí je zřizovatelem telefonické linky DONA, která funguje 24 hodin denně od roku 2001 a je určena pro osoby ohrožené domácím násilím. Díky Bílému kruhu bezpečí

byla založena Aliance proti domácímu násilí a později se konalo její setkání, kde mezi sebou mohli diskutovat a vyměňovat si informace čeští odborníci (Ševčík, 2011).

Bílý kruh bezpečí má 6 poraden, které se nachází v Praze, Brně, Olomouci, Ostravě, Pardubicích a Plzni. V těchto poradnách pracují bez nároku na odměnu hlavně právníci, psychologové a lékaři (Vodáčková, 2012).

d) Intervenční centra

Intervenční centra pomáhají osobám ohroženým domácím násilím, snaží se jim pomoci s vyřešením těžkých životních situací a s návratem do běžného života. Intervenční centra poskytují sociální, zdravotní, psychologickou a právní pomoc, formy služeb jsou jak ambulantní (v intervenčním centru), tak terénní (v bydlišti ohrožené osoby nebo v místě, které si sama určí), ale i pobytové (ohrožené osobě zajistí ubytování a stravu, např. v azylovém domě, v ústavu sociální péče). Služby intervenčních center jsou určeny pro uživatele služeb (osoby ohrožené domácím násilím po vykázání agresora ze společného obydlí), pro nízkoprahové klienty (osoby, které se cítí ohrožené týráním, ale nežádaly pomoc od policie nebo agresor nebyl vykázán policií ze společného obydlí) a pro záchránce (osoby, které se setkávají s domácím násilím a v intervenčních centrech získávají informace a rady o této problematice). Všechny služby intervenčního centra jsou bezplatné a je na ohrožené osobě zda se chce na intervenční centrum obrátit se svými problémy. V České republice funguje 17 intervenčních center, která jsou sdružena v Asociaci pracovníků intervenčních center ČR (Matoušek, 2013; Ševčík, 2011).

Činnost center je definována v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Oběti domácího násilí většinou tuto situaci nejsou schopné vyřešit sami, ale potřebují jak materiální a právní pomoc, tak psychickou podporu. Materiální pomoc obsahuje zajištění bydlení a finančních prostředků např. na výživu. Právní pomoc je důležitá při řešení majetkových věcí, sociální podpory či opatrovnictví dítěte. Psychická podpora zahrnuje především zvyšování sebeúvěry a sebeúcty, ale i poradenství (Matoušek, 2013).

2.6 Následky týrání

U obětí fyzického týrání dochází ke změnám na úrovni tělesné, psychické i sociální. Změny v chování lze pozorovat u dětí, které byly nebo jsou fyzicky týrány. Děti bývají skleslé, pasivní a stažené do sebe, na druhou stranu mohou ale být i neklidné, agresivní a může u nich docházet k poruchám chování. U dětí se mohou objevovat pocity nespravedlnosti, kdy vše citlivě prožívají a mají pocit, že k pachateli jsou všichni mírní, nebo pocity nepochopení a osamělosti, jejichž příčinou jsou reakce ostatních lidí, protože se většinou kontaktu s oběťmi vyhýbají, mají odstup a k oběti se chovají jinak než dříve. Obětem týrání je nepříjemné, že všichni ostatní o tom vědí a dochází k pocitu ponížení, k tomu se přidává pocit viny, protože nedokázala oběť fyzickému týrání zabránit a zároveň má pocity bezmocnosti. Oběť ztratila důvěru, nedokáže se sama bránit a je bezmocná vůči okolnímu světu (Vágnerová 2004; Vodáčková, 2012).

Oběti fyzického týrání se důsledkem špatných zkušeností vyhýbají kontaktu s lidmi, nevěří jim a mohou se jich i bát. Pokud jsou děti týrány, projeví se to i na vztazích ke kamarádům či spolužákům. Dítě nemá zájmy, nehraje si, jeví se jako skromné a vzorné. Ve škole se u takového dítěte objevují výkyvy v prospěchu. Děti přestávají věřit ve svůj úsudek, cítí se méněcenné a nevěří sami v sebe (Vágnerová 2004; Vodáčková, 2012).

Po tělesné stránce se u dítěte mohou objevit příznaky, jako jsou bolesti hlavy, břicha nebo končetin. Docházet může k poruchám soustředění, spánku a pomočování. Těžce traumatizované děti se navrací v chování do minulosti, např. se vrací k hračkám nebo k návykům z minulosti. U starších dětí nastávají negativní změny ve vnímání sama sebe nebo ve vztahu k vlastnímu tělu. Díky tomu dochází k prostituci, sebevražedným sklonům nebo závislostem (Vodáčková, 2012).

3 Praktická část

V této části bakalářské práce se autorka zabývá výsledky z dotazníkového výzkumu, který provedla u žáků vybrané základní školy v Příbyslavi.

3.1 Cíl, výzkumné otázky a předpoklady

Cíle práce

Hlavní cíl: Zjistit znalosti, které mají žáci 6. a 9. třídy vybrané základní školy o fyzickém týrání dítěte v rodině.

Dílčí cíl č. 1: Porovnat vědomosti o fyzickém týrání dítěte v rodině žáků 6. a 9. třídy vybrané základní školy.

Dílčí cíl č. 2: Porovnat znalosti o fyzickém týrání dítěte v rodině dívek a chlapců vybrané základní školy.

Dílčí cíl č. 3: Zjistit informační zdroje o fyzickém týrání dítěte v rodině žáků 6. a 9. třídy vybrané základní školy.

Dílčí cíl č. 4: Zjistit, jakým způsobem a kým jsou děti vybrané základní školy trestané.

Výzkumné otázky

Hlavní výzkumná otázka: Jaké vědomosti budou mít žáci 6. a 9. třídy vybrané základní školy o fyzickém týrání dětí?

Výzkumná otázka č. 1: Existují rozdíly mezi vědomostmi žáku 6. a 9. třídy vybrané základní školy o fyzickém týrání dítěte v rodině?

Výzkumná otázka č. 2: Jaký rozdíl je mezi vědomostmi dívek a chlapců vybrané základní školy o fyzickém týrání dítěte v rodině?

Výzkumná otázka č. 3: Jaké informační zdroje využívají žáci 6. a 9. třídy vybrané základní školy?

Výzkumná otázka č. 4: Kdo a jakým způsobem nejčastěji trestá žáky 6. a 9. třídy vybrané základní školy v rodině?

Předpoklady

Hlavní předpoklad: Žáci 6. a 9. třídy vybrané základní školy budou mít znalosti o fyzickém týrání dítěte v rodině minimálně z 60 %.

Předpoklad č. 1: Žáci 9. třídy budou mít minimálně o 15 % více správných odpovědí o problematice fyzického týrání, než žáci 6. třídy vybrané základní školy.

Předpoklad č. 2: Dívky budou mít maximálně o 10 % více správných odpovědí o problematice fyzického týrání dětí než chlapci vybrané základní školy.

Předpoklad č. 3: Nejčastější zdroj informací žáků vybrané základní školy bude internet a nejméně častým zdrojem informací o problematice fyzického týrání dítěte v rodině bude literatura.

Předpoklad č. 4: Žáky 6. a 9. třídy vybrané základní školy bude častěji trestat matka než otec a nejčastějším trestem budou zákazy.

3.2 Metoda výzkumu

Autorka do své práce zvolila dotazníkové šetření, což je kvantitativní metoda výzkumu.

3.2.1 Výzkumný nástroj

Autorky dotazník obsahuje 2 otázky identifikační a 16 otázek, z kterých jsou 2 otázky otevřené, 3 polootevřené a zbytek jsou uzavřené otázky. U otevřené otázky nejsou uvedené možnosti a je zcela na respondentovi, jaká slova zvolí. Uzavřená otázka obsahuje možnosti, ze kterých respondent vybírá jednu nebo více odpovědí. Polootevřená otázka má jak uvedené možnosti, tak je zde přidána i možnost jiné, kde může respondent napsat svůj názor, když mu nevyhovují ostatní možnosti. Dotazník je součástí přílohy č. 1.

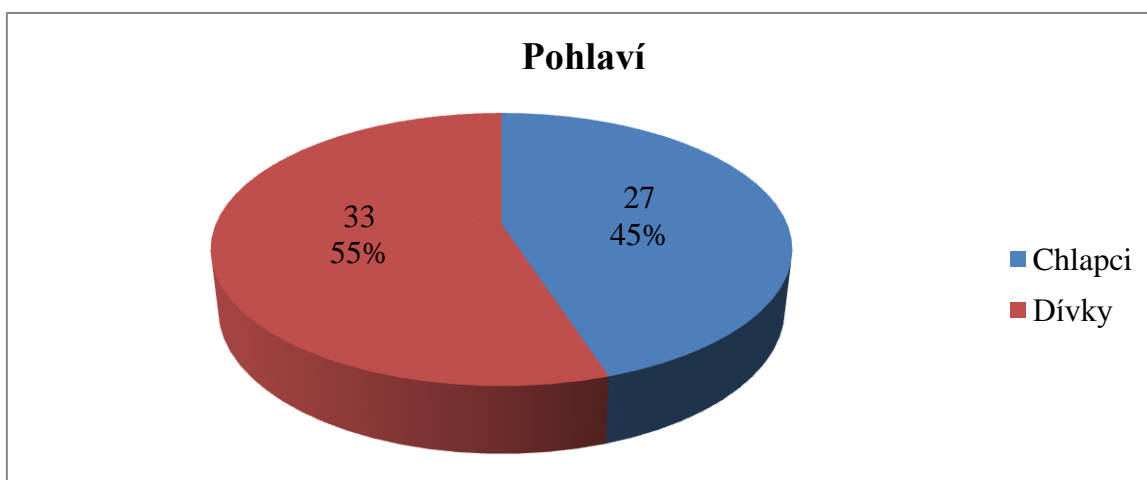
3.2.2 Cílová skupina

Cílovou skupinou jsou děti 6. a 9. třídy Základní školy Přibyslav, přesněji 30 dětí z 6. třídy a 30 dětí z 9. třídy. Základní školu v Přibyslavi si autorka vybrala, protože ji jako dítě také navštěvovala. Zřizovatelem školy je město Přibyslav, které leží v kraji Vysočina. Nynějším ředitelem školy je Mgr. Petr Adam a součástí základní školy je školní družina a jídelna. Kapacita základní školy je 650 žáků a v nynější době jí navštěvuje 499 žáků. Škola zaměstnává celkem 49 zaměstnanců, učitelů je z toho 29. Učitelský sbor je složen z 21 žen a 8 mužů. Základní škola Přibyslav prošla významnou přestavbou, která byla dokončena počátkem února 2015. Nové prostory byly vybaveny novým nábytkem a ICT technologií. Ve škole je 13 odborných učeben, 2 z nich jsou učebny PC. Všechny odborné učebny jsou vybaveny počítačem, dataprojektorem a interaktivní tabulí. Odkaz na internetové stránky Základní školy v Přibyslavi je <http://www.zspribyslav.cz/>.

3.2.3 Výsledky výzkumu

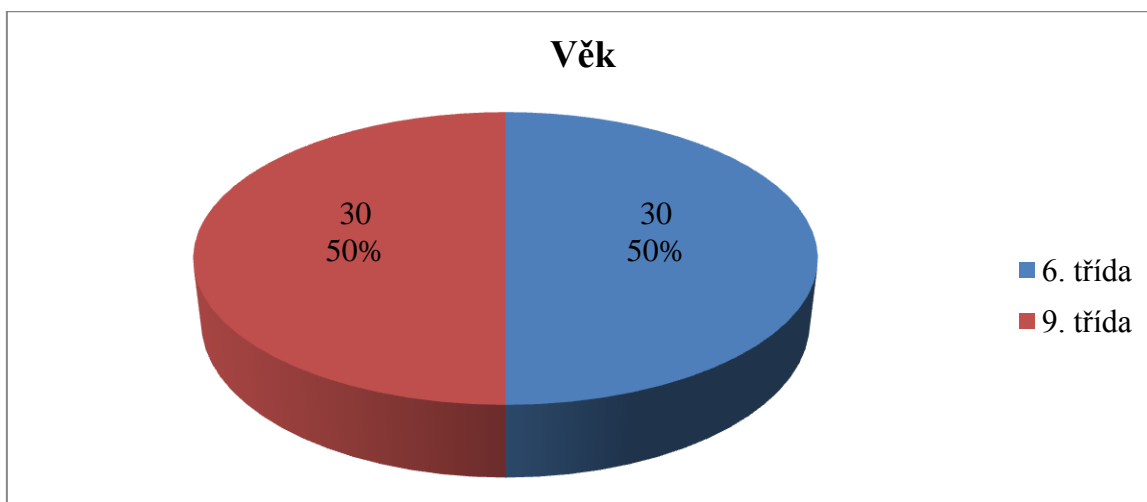
Návratnost dotazníků byla 100 % a všechny dotazníky byly vyplněné. Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 60 dětí, z toho 14 chlapců a 16 dívek z 6. třídy a 13 chlapců a 17 dívek z 9. třídy.

Graf č. 1: Pohlaví

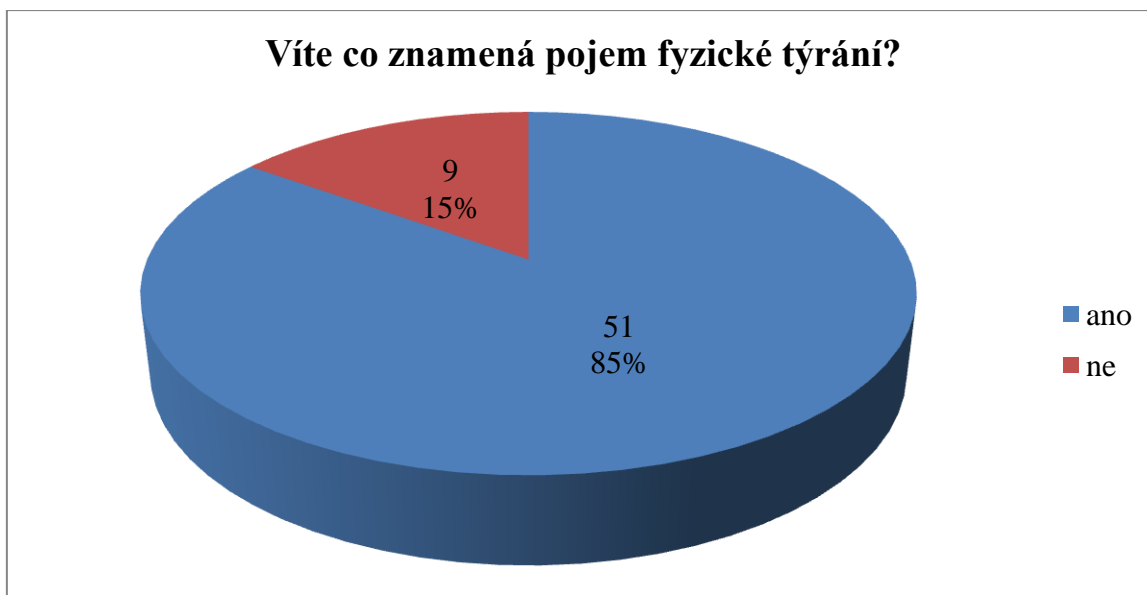
Na dotazníkové šetření odpovídalo celkově 60 dětí, z toho bylo 27 (45 %) chlapců a 33 (55 %) dívek.

Graf č. 2: Věk

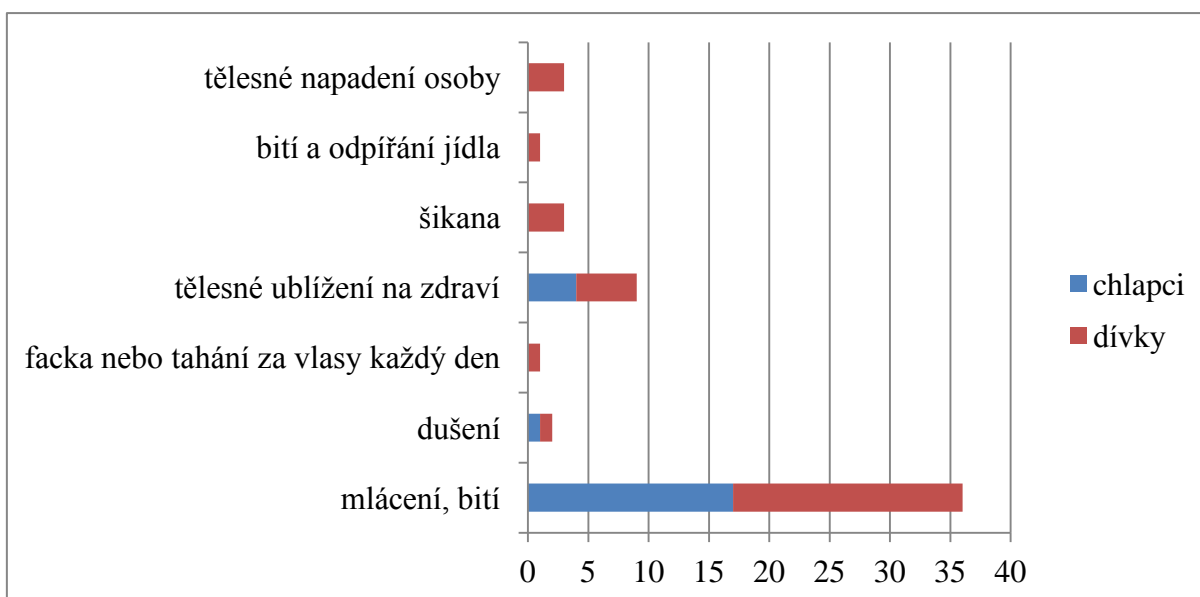
Dotazníky byly rozdány k vyplnění 30 dětem z 6. třídy (50 %) a 30 dětem z 9. třídy (50 %).

Graf č. 3: Víte co znamená pojem fyzické týrání?

Děti měly na výběr odpověď ano/ne, pokud vybraly možnost ano, pak se jednalo o otevřenou otázku, v které měly uvést, že fyzické týrání je vědomé tělesné ublížení dítěti. Celkem 9 dětí (15 %) odpovědělo, že neví, co znamená pojem fyzické týrání. z těchto 9 dětí se jedná o 4 dívky a 3 chlapce z 6. třídy a 2 chlapce z 9. třídy. Zbylých 51 dětí (85 %) odpovědělo, že ví, co je pojem fyzické týrání.

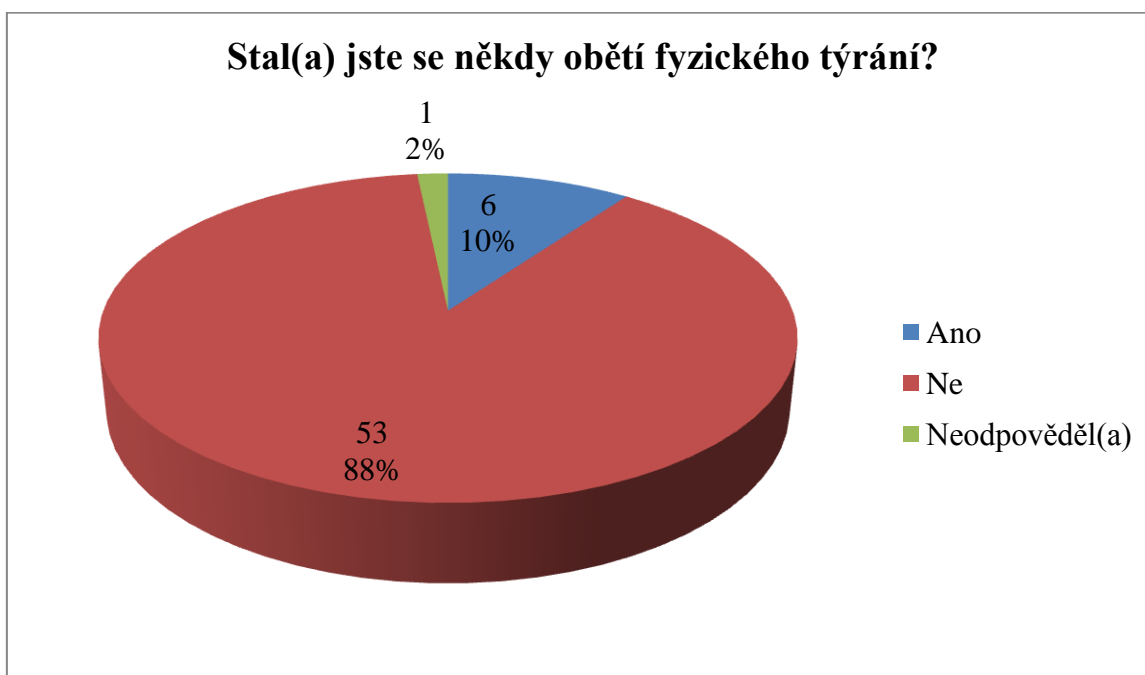
Graf č. 4: Pojem fyzické týrání dle žáků 6. a 9. třídě.

51 dětí v otázce číslo 1 zvolilo možnost ano, takže se pro ně otázka stala otevřenou. Měly uvést svými slovy, co znamená pojem fyzické týrání.

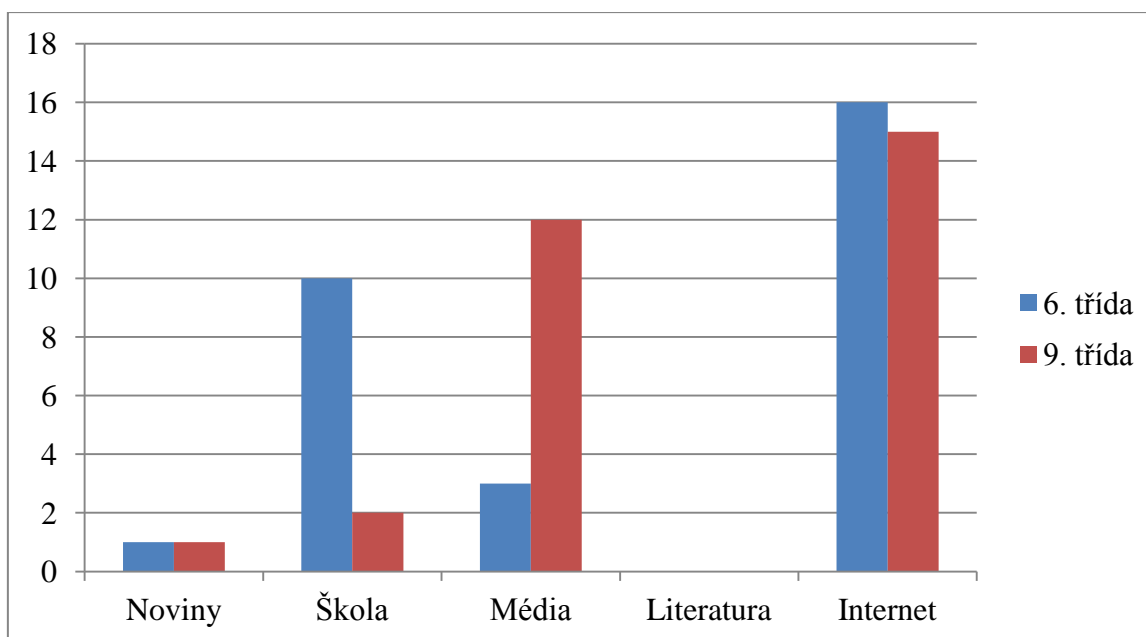
Zcela správně odpovědělo 9 dětí (15 %), jednalo se o 3 dívky z 6. třídy, 4 chlapce z 9. třídy a 2 dívky z 9. třídy. Uvedli jako odpověď mlácení nebo ublížení na těle. z 51 dětí uvedlo 10 chlapců a 5 dívek jako odpověď mlácení, 1 dívka odpověděla, že fyzické týrání znamená facka nebo tahání za vlasy každý den a 1 chlapec uvedl jako svou odpověď dušení. Šikanu za svou odpověď uvedly 2 dívky a 1 dívka odpověděla, že fyzické týrání je šikana, bití a dušení. Mlácení a bití uvedlo 7 chlapců a 11 dívek, bití a odpírání jídla uvedla 1 dívka a 3 dívky uvedly, že pojem fyzické týrání je tělesné napadení osoby.

Graf č. 5: Stal(a) jste se někdy obětí fyzického týrání?

Děti měly na výběr odpověď ano/ne, avšak jeden chlapec z 6. třídy (2 %) nevybral žádnou možnost. 2 dívky a 4 chlapci z 6. třídy (10 %) odpověděli, že se už někdy stali obětí fyzického týrání. Zbýlých 53 dětí (88%) uvedlo, že se nikdy nestaly obětí fyzického týrání.

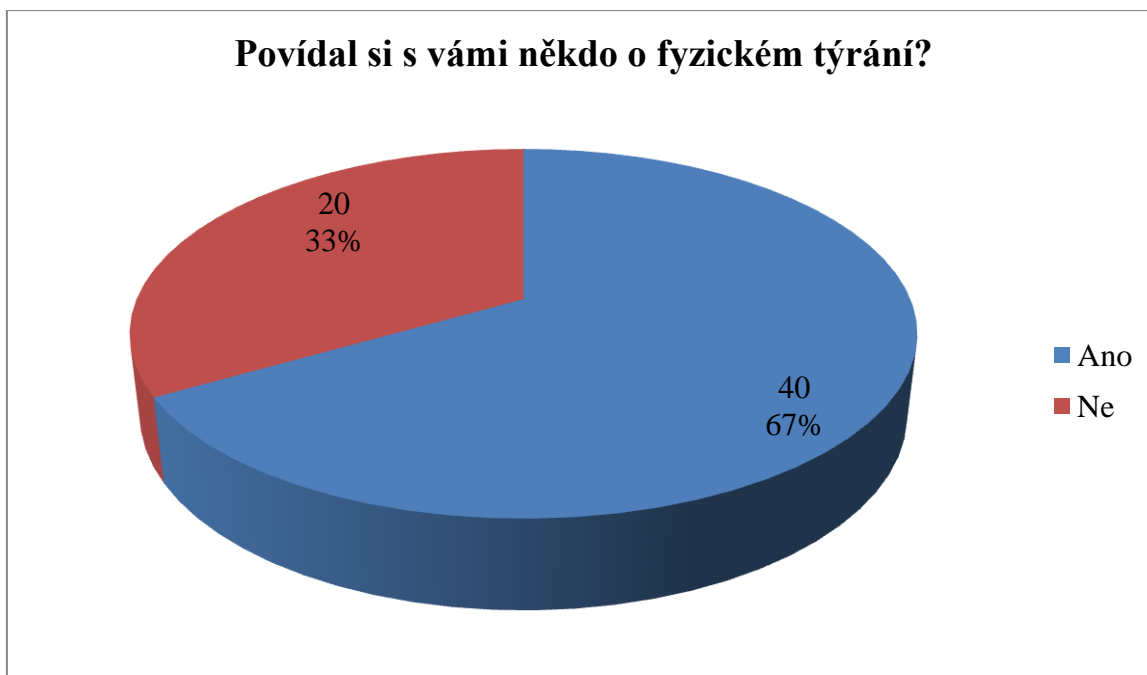
Graf č. 6: Nejčastější zdroje, ze kterých děti čerpají informace o fyzickém týrání.

Děti měly označit jeden nejčastější zdroj, ze kterého čerpají informace o problematice fyzického týrání. z novin čerpají informace 2 děti (3 %), z medií 15 dětí (25 %), ze školy 12 dětí (20 %), z internetu 31 dětí (52 %) a z literatury nečerpá informace žádné dítě (0 %).

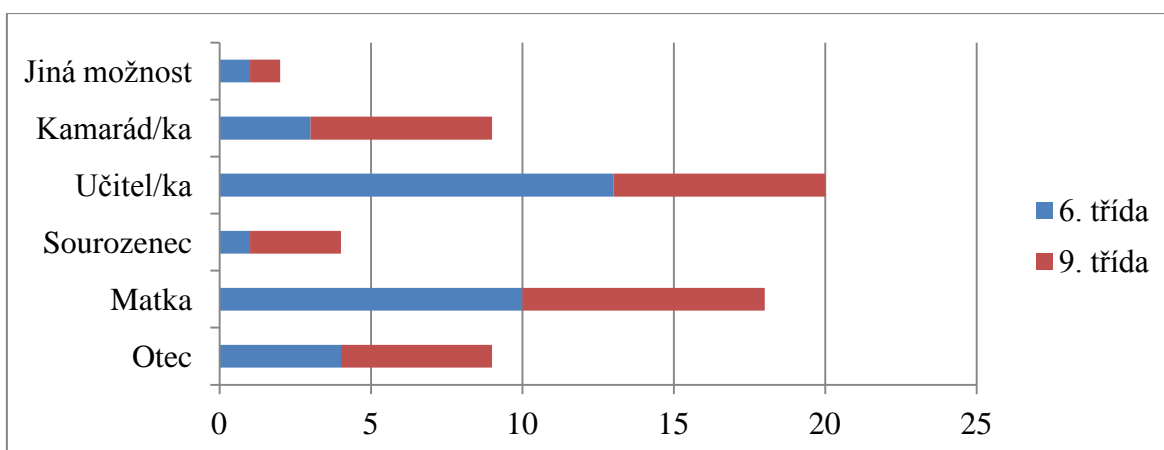
Internet je důležitým zdrojem informací pro děti 6. i 9. třídy, v 6. třídě z něho čerpá informace 16 dětí (27 %) a v 9. třídě čerpá informace z internetu 15 dětí (25 %). Zajímavý rozdíl mezi získáváním informací dětí v 6. třídě a dětí v 9. třídě je, že v 6. třídě čerpá ze školy informace 10 dětí (17 %), ale v 9. třídě ze školy získávají informace pouze 2 děti (3 %). V 9. třídě má 12 dětí (20 %) informace z médií, ale v 6. třídě mají informace z médií pouze 3 děti (5 %). Noviny využívá jako zdroj informací stejný počet dětí a to 1 žák ze 6. a z 9. třídy (3 %).

Graf č. 7: Povídal si někdo s dětmi o fyzickém týrání?

Děti mohly na otázku odpovědět pouze ano/ne. Pokud vybraly ano, pak mohly zaškrtnout několik osob, s kterými si o fyzickém týrání povídaly. Jestliže si o fyzickém týrání s nikým nepovídaly, tak měly možnost uvést osobu, s kterou by si o tomto tématu chtěly promluvit. Více než polovina dětí (40 dětí (67%)) si už s někým o fyzickém týrání povídala, naopak 20 dětí (33%) si ještě s nikým o fyzickém týrání dítěte nepovídalo.

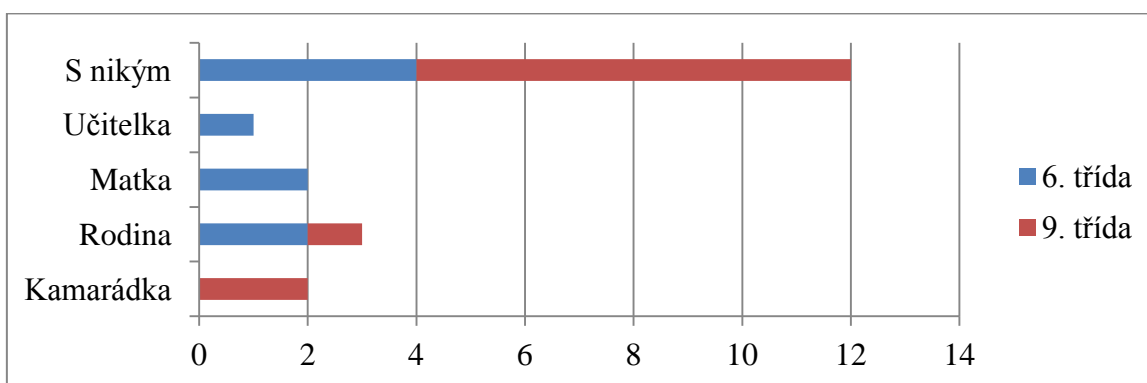
Graf č. 8: Kdo si s dětmi povídal o fyzickém týrání?

40 dětí odpovědělo, že už si s někým o fyzickém týrání povídalo. Děti měly možnost označit více osob, s kterými si o fyzickém týrání povídaly. Možnost otec byla označena pouze 5 krát v 9. třídě a 4 krát v 6. třídě, možnost matka byla označena 8 krát v 9. třídě a 10 krát v 6. třídě.

Sourozence označily děti 3 krát v 9. třídě a 1 krát v 6. třídě. Možnost učitel/učitelka byla označena 7 krát v 9 třídě, ale v 6. třídě byla tato možnost vybrána dokonce 13 krát. Možnost kamarád/kamarádka byla dětmi označena 6 krát v 9. třídě, ale v 6. třídě byla označena pouze 2 krát. Jiná možnost byla dětmi zvolena 2 krát, a jako odpověď doplnily, že si o fyzickém týrání povídaly s rodinou a s pedagogem.

Graf č. 9: S kým by si děti chtěly promluvit o fyzickém týrání, pokud si s nikým o této problematice nepovídaly?

20 dětí odpovědělo, že si s nikým o problematice fyzického týrání nepovídalo. Dále měly děti v otázce uvést, s kým by si o fyzickém týrání chtěly promluvit a jako odpověď uvedlo každé dítě jednu osobu. O fyzickém týrání by si chtěly 2 děti z 6. třídy a 1 dítě z 9. třídy promluvit s rodinou a 2 děti z 6. třídy s matkou. Pouze 1 dítě z 6. třídy by si rádo promluvilo s učitelkou a 2 děti z 9. třídy s kamarádkou. S nikým se o fyzickém týrání nechtějí bavit 4 děti z 6. třídy a 8 dětí z 9. třídy.

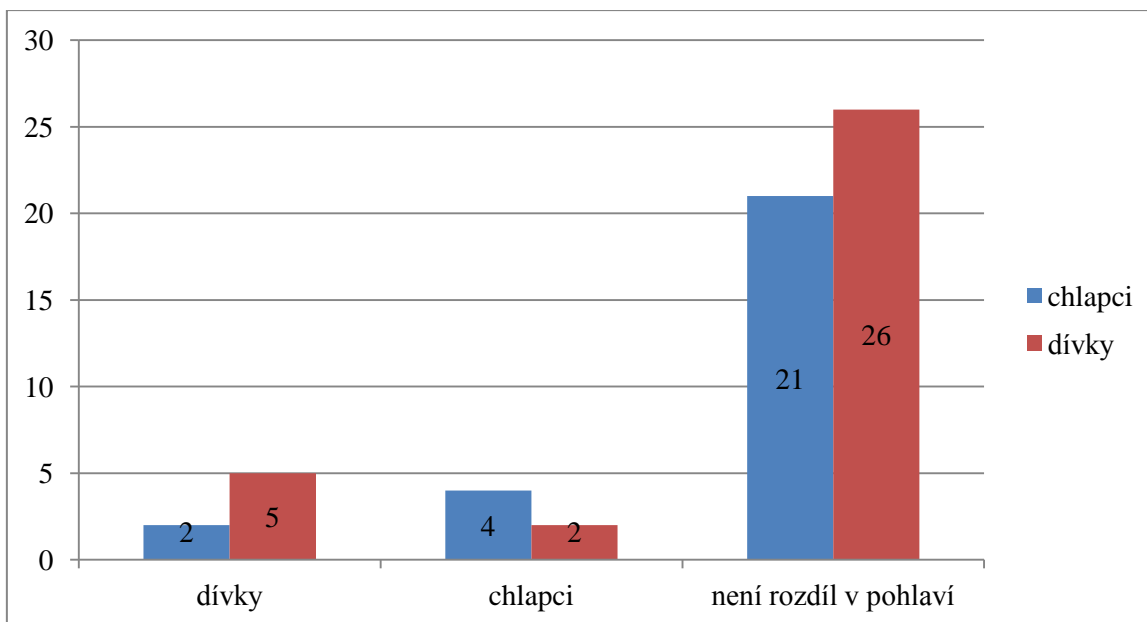
Graf č. 10: Děti 6. a 9. třídy označily, které případy zařazují do fyzického týrání.

	6. třída				9. třída				Celkem	
	chlapci		dívký		chlapci		dívký			
	ANO	NE	ANO	NE	ANO	NE	ANO	NE	ANO	NE
Pohlavky	7	7	9	7	3	10	8	9	27	33
Kopání	14	0	13	3	13	0	17	0	57	3
Dušení	13	1	14	2	13	0	17	0	57	3
Zákaz sledování televize	0	14	2	14	0	13	0	17	2	58
Odpírání jídla a tekutin	9	5	10	6	11	2	12	5	42	18
Tahání za vlasy	11	3	12	4	8	5	13	4	44	16
Vystavování chladu	9	5	11	5	9	4	15	2	44	16

Respondenti odpovídali ano/ne u jednotlivých případů, u kterých měli určit, zda patří do fyzického týrání. Pohlavky, kopání, dušení, odpírání jídla a tekutin, tahání za vlasy a vystavování chladu jsou příklady, které patří do fyzického týrání. Všechny případy zcela správně zařadilo do fyzického týrání 5 osob (3 dívky a 2 chlapci) ze 6. třídy a 7 osob (5 dívek a 2 chlapci) z 9. třídy.

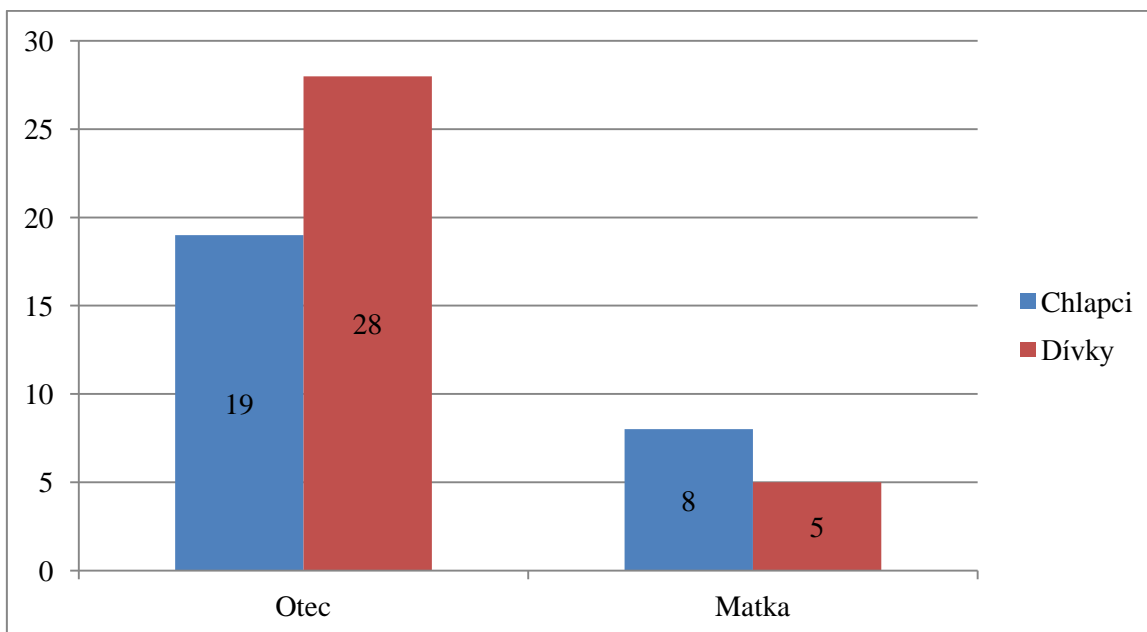
Pohlavky považuje za fyzické týrání pouze 16 dětí ze 6. třídy a 11 dětí z 9. třídy, z těchto 11 dětí jenom 3 chlapci zařadili pohlavky do fyzického týrání. Naopak kopání a dušení patří do fyzického týrání podle 27 dětí ze 6. třídy a 30 dětí z 9. třídy. Zákaz sledování televize není fyzické týrání, ale 2 dívky ze 6. třídy tento zákaz za fyzické týrání považují. Odpírání jídla a tekutin zařadilo do fyzického týrání 19 dětí ze 6. třídy a 23 dětí z 9. třídy, tahání za vlasy jako fyzické týrání vnímá 23 dětí ze 6. třídy a 21 dětí z 9. třídy. Posledním příkladem v dotazníku bylo vystavování chladu. To patří do fyzického týrání podle 20 dětí ze 6. třídy a 24 dětí z 9. třídy. Nejvíce dětí zařadilo do fyzického týrání možnosti kopání a dušení (95 % dětí, 57 dětí) a nejméně dětí vybralo možnost pohlavky (45 % dětí, 27 dětí).

Graf č. 11: Kdo je častěji fyzicky týrán?

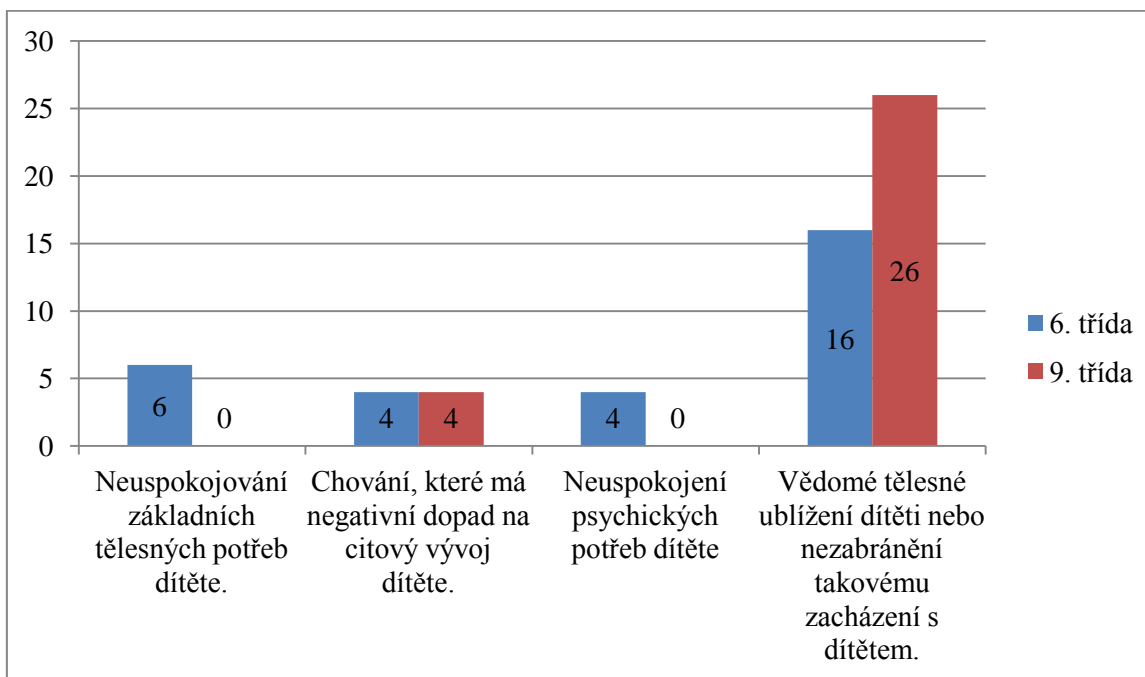
Dle 26 dívek (44 %) a 21 chlapců (35 %) není fyzické týrán ovlivněno pohlavím dítěte a to je také správná odpověď na tuto otázku. Celkem 2 chlapci (3 %) a 5 dívek (8 %) odpovědělo, že fyzicky týrané jsou častěji dívky. Naopak 4 chlapci (7 %) a 2 dívky uvedli (3 %), že fyzicky týráni jsou častěji chlapci.

Graf č. 12: Kdo častěji fyzicky týrá dítě v rodině?

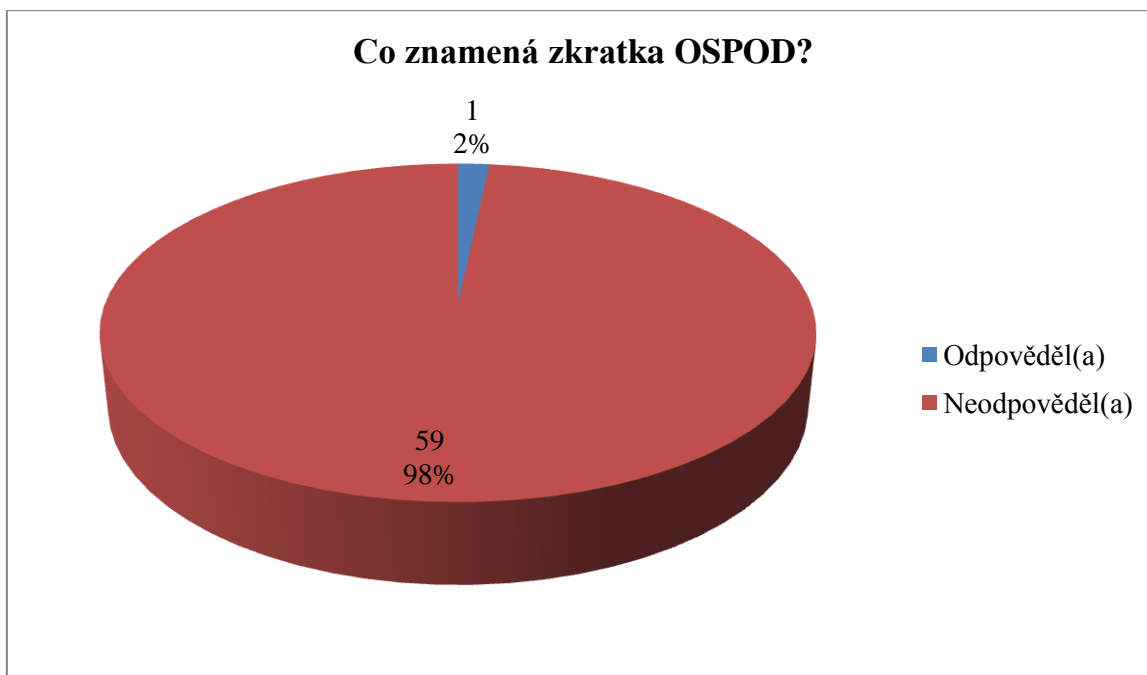
Otce uvedlo celkem 79 % dětí [19 chlapců (32 %) a 28 dívek (47 %)], jako osobu, která častěji fyzicky týrá dítě v rodině. Pouze 21 % dětí považuje matku za osobu, která fyzicky týrá dítě v rodině a tuto odpověď uvedlo 8 chlapců (13 %) a 5 dívek (8 %).

Graf č. 13: Definice fyzického týrání.

V otázce měly děti vybrat definici fyzického týrání. Na výběr měly ze 4 možností. Dokonce 70 % (42 dětí) vybralo správnou odpověď, tedy že fyzické týrání je vědomé tělesné ublížení dítěti nebo nezabránění takovému zacházení s dítětem. Definici fyzického týrání správně vybralo 26 dětí z 9. třídy, ale jenom 16 dětí ze 6. třídy. Nesprávně odpovědělo 18 dětí (30 %), 6 dětí z 6. třídy vybralo definici fyzického zanedbávání, 4 děti z 6 třídy a 4 děti z 9 třídy vybraly definici psychického týrání a 4 děti z 6. třídy vybraly definici citového zanedbávání.

Graf č. 14: OSPOD

Na otevřenou otázku, co znamená zkratka OSPOD, odpověděl pouze 1 chlapec ze 6. třídy. Zbýlých 59 dětí buď otázku vůbec nevyplnilo, nebo napsalo, že odpověď neví. Chlapec ze 6. třídy napsal, jako odpověď orgány sociální péče o dítě což bylo blízko správné odpovědi, která je orgány sociálně-právní ochrany dětí.

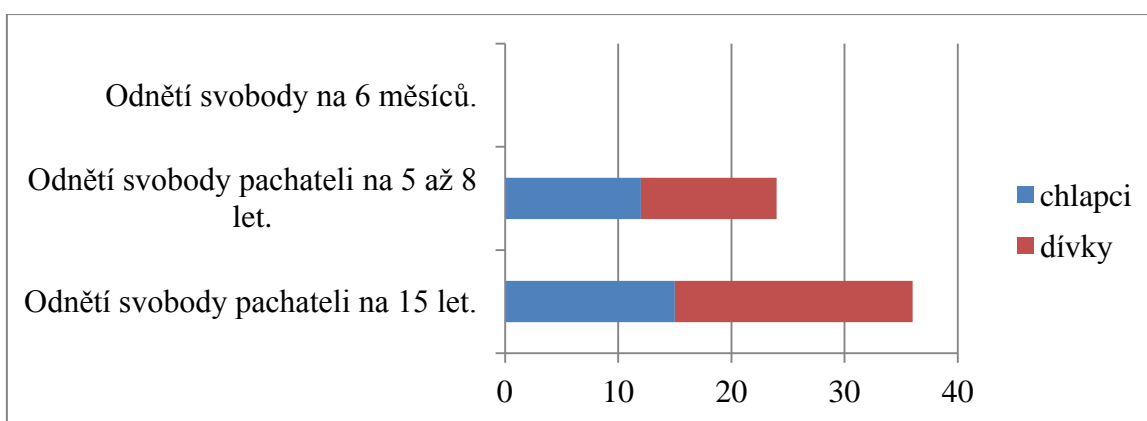
Graf č. 15: Organizace, na které by se děti obrátily v případě, že by je někdo fyzicky týral.

	6. třída	9. třída	Celkem
linka bezpečí	1	29	30
metodik prevence	0	0	0
DONA linka	2	1	3
učitel	27	22	49
Bílý kruh bezpečí	8	4	12
lékař	9	8	17
Dětské krizové centrum	5	19	24
Policie	17	29	46
výchovný poradce	5	16	21
Pedagogicko psychologická poradna	4	7	11
Dětský psycholog	8	18	26
Centrum psychosociální pomoci	1	12	13

V otázce měly děti možnost vybrat více možností, kam by se obrátit. V 6. třídě vybrala nejvíce možností 1 dívka, která by se obrátila na 8 organizací a 3 chlapci a 1 dívka, kteří by se obrátili na 7 organizací. Naopak pouze na 1 organizaci by se obrátili 4 chlapci a 5 dívek ze 6. třídy. Do 5-ti organizací by přišli pro pomoc 2 chlapci a 1 dívka, do 4 organizací 2 chlapci a 3 dívky a 3 chlapci a stejný počet dívek by se obrátili na 3 organizace, které by jim pomohli v případě, že by byli fyzicky týráni. V 9. třídě vybrali nejvíce možností 2 dívky a 1 chlapec, kteří by se obrátili na 8 organizací, na druhou stranu pouze 1 organizaci vybrala 1 dívka. Na 7 organizací by se obrátili v 9. třídě 2 dívky a 2 chlapci, u 6-ti organizací by hledalo pomoc 7 chlapců a 4 dívky a 5 organizací označily 4 dívky. 2 chlapci a 2 dívky označili 4 organizace, 3 organizace pak označili 2 dívky a 1 chlapec.

Nejčastěji by se děti obrátily na učitele, který byl dětmi označen celkem 49 krát, v 6 třídě byl označen 27 krát a v 9. třídě 22 krát. Možnost Linka bezpečí a policie byla označena stejným počtem dětí a to 17 krát v 6. třídě a 29 krát v 9. třídě, celkem tedy 46 krát. Dále by děti nejčastěji hledaly pomoc u dětského psychologa, který byl označen 26 krát. Dětské krizové centrum bylo označeno 24 krát, výchovný poradce 21 krát a lékaře byl dětmi označen 17 krát. Malá část dětí by vyhledala centrum psychosociální pomoci, které bylo označeno 13 krát. Bílý kruh bezpečí byl dětmi vybrán 12 krát a pedagogicko psychologická poradna 11 krát. Překvapivé je, že pouze 3 krát byla označena možnost DONA linka a žádné dítě neoznačilo možnost metodik prevence.

Graf č. 16: Právní postih matce v konkrétní situaci.

V otázce č. 11 měly děti vybrat právní postih pro matku, která úmyslně způsobila svému dítěti popáleniny na celém těle. 60 % dětí by udělilo matce odnětí svobody na 15 let, tuto možnost vybralo 13 dívek, ale jenom 6 chlapců ze 6. třídy. Naopak v 9 třídě vybralo tuto možnost 9 chlapců a 8 dívek. 40 % dětí by matce udělilo odnětí svobody na 5 až 8 let, což byla správná odpověď a přesně ji označilo 8 chlapců a pouze 3 dívky ze 6. třídy a 4 chlapci a 9 dívek z 9. třídy. Odnětí svobody na 6 měsíců by neudělilo matce žádné dítě.

Otázka č. 12 obsahovala text, ve kterém děti měly podtrhnout části, které patří do fyzického týrání. Text: Jakub dostal ve škole pětku z matematiky, protože zapomněl udělat domácí úkol. Když to zjistila matka, tak mu dala několik facek na tvář a přikázala mu udělat 10 dřepů. Poté se o pětce dozvěděl otec, který Jakuba zbil vařečkou a řekl mu, že má na týden domácí vězení. Když Jakub dostal další pětku, tak ho otec vyhnal na mráz, kde musel být bez zimního oblečení a matka ho dotáhla za vlasy k učení a zakázala mu počítač na celý měsíc.

Graf č. 17: Kolik dětí potrhlo části v textu, které náleží do fyzického týrání.

	6. třída		9. třída		Celkem
	chlapci	dívky	chlapci	dívky	
několik facek na tvář	12	14	8	15	49
10 dřepů	9	9	5	4	27
zbití vařečkou	14	13	9	16	52
týden domácího vězení	7	6	2	0	15
vyhnání na mráz bez zimního oblečení	12	14	9	17	52
dotáhnutí za vlasy k učení	12	16	11	17	56
zákaz počítače na měsíc	6	3	1	1	11

Do fyzického týrání správně patří tyto části z textu: několik facek na tvář, zbití vařečkou, vyhnání na mráz bez zimního oblečení a dotáhnutí za vlasy k učení. Dotáhnutí za vlasy k učení bylo podtrhnuto v textu dětmi nejčastěji a to všemi dívkami (33 krát) a 23krát chlapci. Několik facek na tvář bylo podtrhnuto 49 krát. Stejný počet dětí zařadil do fyzického týrání zbití vařečkou a vyhnání na mráz bez zimního oblečení (52 krát). Nepodtržené měly zůstat: 10 dřepů, týden domácího vězení a zákaz počítače na měsíc. 27 krát byla označena možnost 10 dřepů, která nepatří do fyzického týrání, 15 krát týden domácího vězení a 11 krát dokonce zákaz počítače na měsíc.

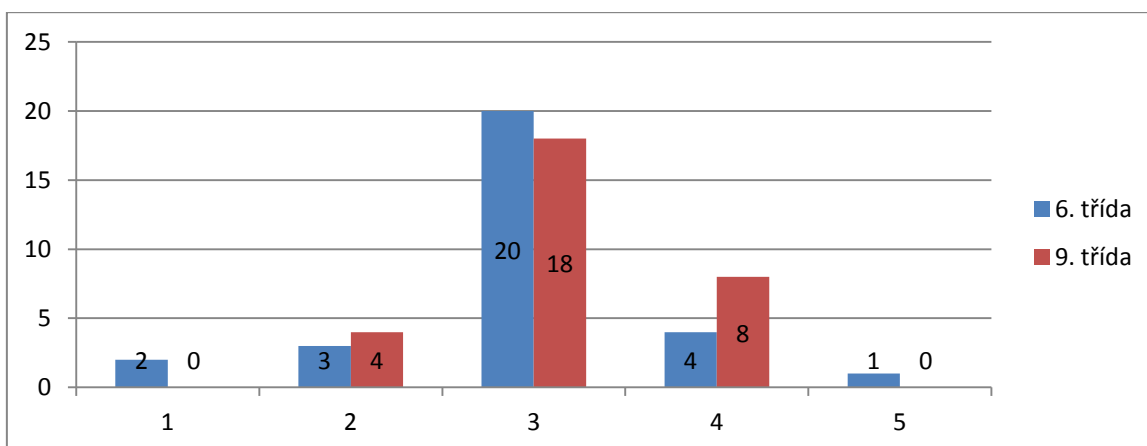
Otázka č. 13 obsahovala text: Anna doma rozbila několik hrníčků, protože nebyla opatrná. Když to uviděla její matka, tak jí dala ránu do břicha a vynadala jí, že je nešikovná. Večer otec přišel unavený z práce a chtěl si udělat kávu do svého oblíbeného hrnku, ale když zjistil, že ho Anna rozbila, tak jí dal několik ran na zadek, až se jí udělalo pár modřin, a sebral jí mobilní telefon, aby ji potrestal.

Graf č. 18: Kolik dětí podtrhlo části v textu, které náležejí do fyzického týrání.

	6. třída		9. třída		Celkem
	chlapci	dívky	chlapci	dívky	
rána do břicha	13	16	13	17	59
vynadání	6	4	1	2	13
několik ran na zadek	12	14	11	17	54
zabavení mobilního telefonu	4	3	1	0	8

V otázce měly děti podtrhnout části, které jsou fyzickým týráním. Správně byla podtrhnuta 59 krát možnost rána do břicha a 54 krát byla správně zvolena jako fyzické týráním možnost několik ran na zadek. Vynadání sice do fyzického týrání nepatří, ale tato možnost byla označena 10 krát v 6. třídě a 3 krát v 9. třídě, stejně jako zabavení mobilního telefonu, což bylo zvoleno za fyzické týráním 7 krát v 6. třídě a 1 krát v 9. třídě. Nejčastěji v textu byla potržena rána do břicha.

Graf č. 19: Jaká je informovanost společnosti o fyzickém týráním dle žáků 6. a 9. třídy na stupnici 1-5 (známkování jako ve škole - 1 výborná, 3 dobrá, 5 nedostatečná)

Informovanost společnosti o fyzickém týrání je dle 38 dětí hodnocena známkou 3, což znamená dobrá. 2 chlapci ze 6. třídy ohodnotili informovanost společnosti za 1 (výborná), na druhou stranu 1 chlapec ze 6. třídy jí ohodnotil za 5 (nedostatečná). Jako chvalitebnou (za 2) hodnotí informovanost 3 děti ze 6. třídy a 4 děti z 9. třídy, naopak nedostatečnou (za 4) hodnotí informovanost 4 děti z 6. třídy a 8 dětí z 9. třídy.

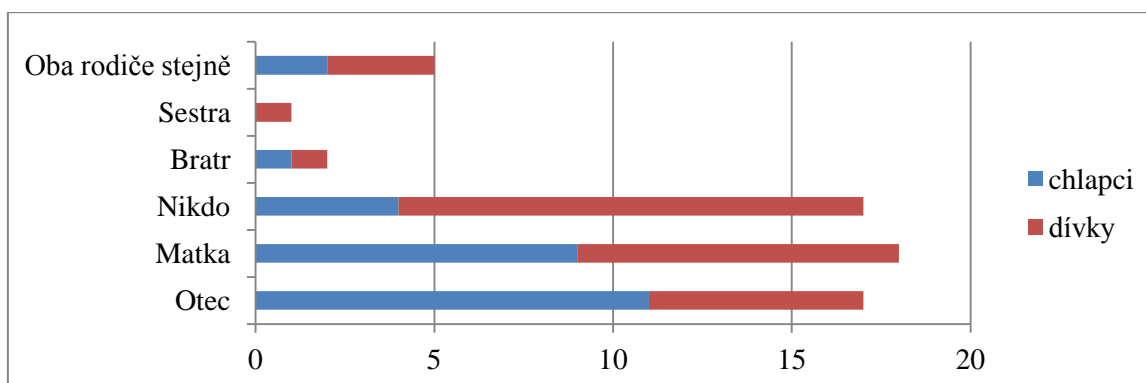
Zdůvodnění odpovědí dětí 6. třídy	
Nezdůvodnili svoji odpověď.	12 chlapců a 14 dívek
Moc často o tom neslyším.	1 chlapec
Skoro každý ví o fyzickém týrání.	1 chlapec
Lidé se o fyzickém týrání bojí mluvit.	1 dívka
Informovanost o fyzickém týrání je dobrá díky televizi.	1 dívka

Zdůvodnění odpovědí dětí 9. třídy.	
Nezdůvodnili svoji odpověď.	10 chlapců a 5 dívek
Moc často o tom neslyším.	6 dívek
Každý ví o čem je fyzické týrání, ale málo kdo ví, jak je to vážné.	1 chlapec
Informovanost je průměrná.	4 dívky
Informovanost je dobrá díky tisku, médiím, internetu a přednáškám ve škole.	2 chlapci a 1 dívka
Většina lidí zná základy, ale někteří je neznají dostatečně.	1 dívka

Děti dále měly v otázce zdůvodnit svůj výběr známky, 26 dětí z 6. třídy a 15 dětí z 9. třídy však bohužel žádné odůvodnění svého známkování neuvodlo. Chlapec v 6. třídě a 9 dívek v 9. třídě uvedli, že moc často o fyzickém týrání neslyší, avšak další chlapec 6. třídy zdůvodnil svou známkou tím, že skoro každý ví o fyzickém týrání. Dle dívky v 6. třídě se lidé bojí mluvit o fyzickém týrání, a proto není informovanost výborná.

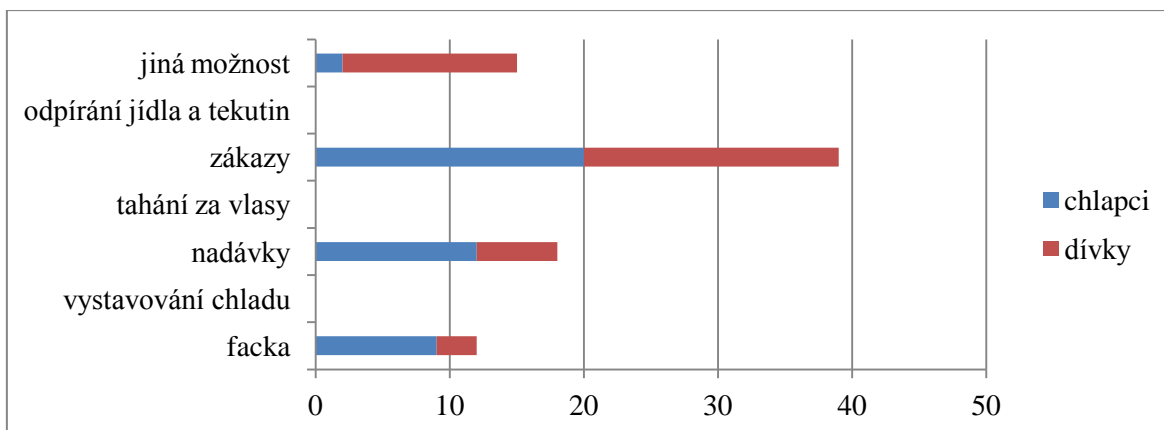
Informovanost o fyzickém týrání je podle 4 dětí dobrá díky televizi, tisku, médiím, internetu nebo přednáškám ve škole. 4 dívky v 9. třídě vidí informovanost jako průměrnou, jiná dívka v 9. třídě uvedla, že většina lidí zná o fyzickém týrání základy, ale někteří lidé je neznají dostatečně. Nejvíce mě však zaujala odpověď chlapce v 9 třídě, který napsal: Každý ví o čem je fyzické týrání, ale málokdo ví, jak je to vážné.

Graf č. 21: Kdo v rodině trestá děti 6. a 9. třídy min. v 75%.

V otázce č. 24 se autorka ptala žáků, kdo je v rodině min. v 75 % trestá. Možnost otec byla zvolena chlapci 7 krát v 6. třídě a pouze 4 krát v 9. třídě (11 krát). Možnost matka byla označena chlapci 8 krát v 9. třídě, ale jenom 1 krát v 6. třídě (9 krát). Dívky zvolily možnost matka 7 krát v 6. třídě, ale v 9. třídě jenom 2 krát (9 krát). Pouze 1 krát v 6 třídě byla označena dívkou možnost otec, na druhou stranu dívkami v 9. třídě byla označena možnost otec 5 krát (6 krát). Dívkami byla 13 krát označena možnost, že je v rodině nikdo netrestá a chlapci označili tuto možnost 4 krát (17 krát). Naopak možnost, že oba rodiče trestají stejně, byla označena chlapci 2 krát a dívkami 3 krát (5 krát). V 6. třídě byla označena 2 krát možnost, že je trestá v rodině nejčastěji bratr a 1 krát byla označena sestra.

Graf č. 22: Jakým způsobem jsou v rodině trestány děti 6. a 9. třídy.

V otázce mohly děti vybrat více možností. Pokud jim nevyhovovala žádná z nabízených odpovědí, napsaly do jiné možnosti další způsob, jakým jsou oni doma trestáni. Nejčastěji jsou to zákazy, které byly označeny 39 krát, naopak žádné dítě nezvolilo možnost vystavování chladu, tahání za vlasy nebo odpíráním jídla. 18 krát byla označena možnost nadávky, facka jako způsob trestu byla zvolena chlapci 9 krát a dívkami 3 krát (12 krát). Jiná možnost byla vybrána 15 krát, z toho 2 krát v 6. třídě byla označena možnost, že rodiče své děti netrestají, ale pokud mají špatnou známku, tak jim pomohou si ji opravit. 3 dívky z 6. třídy uvedly různé odpovědi, a to, že rodiče křičí a někdy je uhodí, že rodiče dívky zadají povinnou práci, poslední dívka napsala, že nechce odpovědět. V 9 třídě byla zvolena jiná možnost 10 krát, z toho 6 dívek a 1 chlapec odpověděli, že je doma netrestají. 2 dívky odpověděly, že je doma trestají pouze jemným pohlavkem a 1 dívka je doma potrestána domácími pracemi.

V prostoru pro náměty a komentáře žádné dítě nenapsalo svůj komentář.

3.3 Diskuze a komparace dat

Hlavní cíl: Zjistit znalosti, které mají žáci 6. a 9. třídy vybrané základní školy o fyzickém týrání dítěte v rodině.

Hlavní výzkumná otázka: Jaké vědomosti budou mít žáci 6. a 9. třídy vybrané základní školy o fyzickém týrání dětí?

Hlavní předpoklad: Žáci 6. a 9. třídy vybrané základní školy budou mít znalosti o fyzickém týrání dítěte v rodině minimálně z 60 %.

Předpoklad vychází z odpovědí respondentů na otázky č. 1, 5, 6 a 8 až 13 v dotazníku. Tyto otázky zjišťovaly znalosti žáků 6. a 9. třídy vybrané základní školy o fyzickém týrání dětí v rodině.

Otázka	Správné odpovědi	Nesprávné odpovědi
1. Uveďte, co znamená pojem fyzické týrání. *	85%	15%
5. Zařazení případů do fyzického týrání	18%	82%
6. Kdo je častěji fyzicky týrán v rodině?	78%	22%
8. Vyberte definici fyzického týrání.	70%	30%
9. Co znamená zkratka OSPOD?	2%	98%
10. Na které instituce byste se obrátili v případě fyzického týrání?	38%	62%
11. Udělte právní postih matce v konkrétní situaci.	40%	60%
12. Podtrhněte části textu, které náleží do fyzického týrání	22%	78%
13. Podtrhněte části textu, které náleží do fyzického týrání.	65%	35%
Celkem	46%	54%

*U otázky číslo 1 jsem považovala za správnou odpověď mlácení, bití, dušení, tahání za vlasy, facku, tělesné ublížení na zdraví, šikanu, odpírání jídla nebo tělesné napadení osoby.

Z tabulky je možné vyčíst, že nejvyšší počet nesprávných odpovědí je u otázky č. 9, co znamená zkratka OSPOD. U této otázky znalo odpověď pouze jedno dítě odpověď, zbytek žáků napsal, že neví nebo nechal otázku nevyplněnou, což autorka považovala za nesprávnou odpověď. Dále žáci nejvíce chybovali v otázce č. 5, kde měli zařadit uvedené případy do fyzického týrání. Nejčastěji v této otázce žáci chybně označili pohlavky, které nepovažuje za fyzické týrání 55% dětí. Další otázkou, ve které žáci často chybovali, je č. 12, kde podtrhávali části textu náležící do fyzického týrání. Žáci měli na výběr ze 7 situací, 5 z nich bylo fyzickým týráním. Ve 45% žáci chybně zařadili do fyzického týrání situaci, kdy musel Jakub udělat 10 dřepů (tuto situaci autorka zvolila jako přiměřený trest).

Na druhou stranu, nejméně chyb dělali žáci u otázky č. 1, kde měli uvést, co znamená pojem fyzické týrání. Pouze 9 žáků neuvedlo žádnou odpověď nebo napsali, že neví, což jsem považovala za nesprávnou odpověď. Další otázkou, ve které žáci nejméně chybovali, byla otázka č. 6, kde vybírali z 3 možností, kdo je častěji fyzicky týrán.

Z celkového počtu 60 respondentů nikdo neodpověděl na všechny otázky zcela správně. 100% úspěšnosti se přiblížila jediná žákyně 9. třídy, která neznala pouze odpověď na otázku č. 9, co znamená zkratka OSPOD.

Výsledek šetření: Hlavní výzkumný cíl a hlavní výzkumná otázka byla ověřena, ale předpoklad nebyl potvrzen.

Vliv na tento výsledek šetření mohla mít otázka, ve které se autorka ptala, co znamená zkratka OSPOD. Tuto otázku skoro žádný žák nevyplnil, proto autorka přemýšlela o její náročnosti. S ohledem na výsledek v této otázce, by buď autorka otázku žákům již nepoložila, nebo by nenechala otázku jako otevřenou, ale položila ji formou uzavřené otázky, kde by měli žáci na výběr z několika možností.

Dílčí cíl č. 1: Porovnat vědomostí žáků 6. a 9. třídy vybrané základní školy o fyzickém týrání dítěte v rodině.

Výzkumná otázka č. 1: Existují rozdíly mezi vědomostmi žáků 6. a 9. třídy vybrané základní školy o fyzickém týrání dítěte v rodině?

Předpoklad č. 1: Předpokládám, že žáci 9. třídy budou mít minimálně o 15% více správných odpovědí o problematice fyzického týrání než žáci 6. třídy vybrané ZŠ.

Předpoklad č. 1 vychází z odpovědí respondentů na otázky č. 1, 5, 6 a 8 až 13 v dotazníku. Tyto otázky zjišťovaly znalosti dětí 6. a 9. třídy o fyzickém týrání dětí v rodině.

Tabulka č. 1: Shrnutí počtu správných odpovědí v 6. a 9. třídě u jednotlivých otázek.

Otázka	Počet správných odpovědí v 6. třídě	Počet správných odpovědí v 9. třídě
1. Uveďte, co znamená pojem fyzické týrání	77%	93%
5. Zařazení případů do fyzického týrání	17%	20%
6. Kdo je častěji fyzicky týrán v rodině?	70%	87%
8. Vyberte definici fyzického týrání.	60%	87%
9. Co znamená zkratka OSPOD?	3%	0%
10. Na které instituce byste se obrátili v případě fyzického týrání?	29%	46%
11. Udělte právní postih matce v konkrétní situaci.	37%	43%
12. Podtrhněte části textu, které náležejí do fyzického týrání	10%	33%
13. Podtrhněte části textu, které náležejí do fyzického týrání.	43%	87%
Celkem	38%	55%

Z tabulky je možné vyčíst, že nejvyšší rozdíly mezi znalostmi žáků v 6. třídě a v 9. třídě jsou v otázce č. 8, kde měli respondenti vybrat definici fyzického týrání a také v otázce č. 1, kde měli uvést, co znamená pojem fyzické týrání. Zajímavé u otázek č. 1 a č. 8 je, že když děti měly na výběr z možností, odpovědělo jich správně méně, než když popisovaly

pojem fyzické týrání svými slovy. z výsledků vyplynulo, že děti v 9. třídě si umí z nabízených možností vybrat lépe než děti v 6. třídě. Větší rozdíly byly také ve znalostech o institucích a osobách, na které by se obrátili v případě, že by oni sami nebo někdo z jejich okolí byl fyzicky týrán (otázka č. 8) a v určení pohlaví, které bývá častěji fyzicky týráno v rodině. Naopak nejmenší rozdíly ve znalostech se ukázaly u otázek, co znamená zkratka OSPOD (otázka č. 9), při zařazení případů do fyzického týrání (otázka č. 5) a udělení právního postihu matce v konkrétní situaci (otázka č. 11). Otázka č. 5 byla zodpovězena s 100% úspěšností 5 dětmi z 6. třídy a 6 dětmi z 9. třídy. Otázka č. 10 ukázala, že žádné dítě by se v případě fyzického týrání neobrátilo na metodika prevence, což je alarmující zjištění, když si uvědomíme, že působí na každé škole a zajišťuje preventivní program školy, kde se zaměřuje například na prevenci násilí, závislosti nebo sexuálního zneužívání a zabývá se také poradenstvím. Díky tomuto zjištění si autorka musela položit otázku, zda ve vybrané základní škole funguje metodik prevence opravdu tak, jak by měl. Další vysoké rozdíly mezi znalostmi žáků 6. a 9. třídy se ukázaly u otázek č. 13 a č. 12, kde žáci 9. třídy dokázali častěji podtrhnout zcela správně části textu náležící do fyzického týrání.

Výsledek šetření: Dílčí výzkumný cíl č. 1, výzkumná otázka č. 1 byla ověřena a předpoklad č. 1 byl potvrzen.

Dílčí cíl č. 2: Porovnat znalosti dívek a chlapců na vybrané základní školy o fyzickém týrání dítěte v rodině.

Výzkumná otázka č. 2: Existují rozdíly mezi vědomostmi dívek a chlapců vybrané základní školy o fyzickém týrání dítěte v rodině?

Předpoklad č. 2: Předpokládám, že dívky budou mít maximálně o 10 % více znalostí o problematice fyzického týrání dětí než chlapci vybrané ZŠ.

Mezi respondenty bylo 33 dívek a 27 chlapců. Předpoklad č. 1 vychází z odpovědí respondentů na otázky č. 1, 5, 6 a 8 až 13 v dotazníku. Tyto otázky zjišťovaly znalosti chlapců a dívek o fyzickém týrání dětí v rodině.

Tabulka č. 2: Shrnutí počtu správných odpovědí dívek a chlapců u jednotlivých otázek.

Otázka	Správné odpovědi dívek	Správné odpovědi chlapců
1. Uveďte, co znamená pojem fyzické týrání	88%	82%
5. Zařazení případů do fyzického týrání	21%	15%
6. Kdo je častěji fyzicky týrán v rodině?	79%	78%
8. Vyberte definici fyzického týrání.	73%	74%
9. Co znamená zkratka OSPOD?	0%	4%
10. Na které instituce byste se obrátili v případě fyzického týrání?	35%	39%
11. Udělte právní postih matce v konkrétní situaci.	36%	44%
12. Podtrhněte části textu, které náležejí do fyzického týrání	36%	4%
13. Podtrhněte části textu, které náležejí do fyzického týrání.	79%	48%
Celkem	50%	43%

Nejvyšší rozdíl mezi odpověďmi dívek a chlapců je u otázek č. 12 a č. 13. Autorka očekávala, že pokud děti budou mít tresty v nějakém kontextu, bude pro ně jednodušší vybrat, zda do fyzického týrání patří nebo nepatří. Ukázalo se ale, že zatímco dívkám kontext pomohl, chlapcům ne. V textu autorka zvolila jako přiměřený trest 10 dřepů, děti ale vnímají tento trest stejně jako pohlavky a necelá polovina dětí obě tyto možnosti řadí do fyzického týrání. Minimální rozdíly mezi znalostmi dívek a chlapců vyplývají z odpovědí vysvětlujících pojem fyzického týrání, zkratky OSPOD nebo ve výběru organizací a osob, na které by se obrátili v případě fyzického týrání. Nejnižší rozdíl mezi znalostmi chlapců a dívek byl u otázky č. 8, kde žáci měli vybrat definici fyzického týrání, a u otázky č. 6, kde žáci uvedli, kdo je častěji fyzicky týrán v rodině.

Výsledek šetření: Dílčí výzkumný cíl č. 2, výzkumná otázka č. 2 byla ověřena a předpoklad č. 2 byl potvrzen.

Dílčí cíl č. 3: Zjistit hlavní informační zdroje žáků 6. a 9. tříd vybrané základní školy o fyzickém týrání dítěte v rodině.

Výzkumná otázka č. 3: Jaké informační zdroje využívají žáci 6. a 9. třídy vybrané základní školy o fyzickém týrání dítěte v rodině

Předpoklad č. 3: Nejčastější zdroj informací žáků 6. a 9. třídy vybrané základní školy bude internet, nejméně častým zdrojem informací o problematice fyzického týrání dítěte v rodině bude literatura.

Předpoklad č. 3 vychází z odpovědí respondentů na otázku č. 3 v dotazníku. Nepřímo s tímto předpokladem souvisí otázka č. 4 z dotazníku, která zjišťovala nejčastější zdroj informací žáků 6. a 9. třídy.

Tabulka č. 3: Shrnutí možností a počtu jejich označení u jednotlivých otázek.

Otázka	Možnosti	Počet označení možností
3. Nejčastější zdroje informací o problematice fyzického týrání	noviny	3%
	škola	20%
	média	25%
	literatura	0%
	internet	52%

Z tabulky vyplývá, že nejčastějším zdrojem informací respondentů je internet, na druhém místě se umístila média, ale žádný respondent nečerpá informace z literatury. Internet je určitě užitečný zdroj informací, ale děti by neměly spoléhat jenom na informace z internetu, ale měly by čerpat z více zdrojů. 9 dětí nevědělo, co znamená pojem fyzické týrání a 6 z nich odpovědělo, že informace čerpá z internetu a pro 3 děti je nejčastějším zdrojem informací škola. O fyzickém týrání si se 4 dětmi, které nevěděly co je pojem fyzické týrání, povídala matka a se zbylými 5 dětmi si o fyzickém týrání nikdo nepovídal.

Výsledek šetření: Dílčí výzkumný cíl č. 3, výzkumná otázka č. 3 byla ověřena a předpoklad č. 3 byl potvrzen.

Dílčí cíl č. 4: Zjistit, jakým způsobem a kým jsou děti 6. a 9. třídy vybrané základní školy trestány v rodině.

Výzkumná otázka č. 4: Kdo a jakým způsobem trestá žáky 6. a 9. třídy vybrané základní školy v rodině?

Předpoklad č. 4: Předpokládám, že žáci 6. a 9. třídy vybrané základní školy bude častěji trestat matka než otec a nejčastějším trestem budou zákazy.

Předpoklad č. 4 vychází z odpovědí respondentů na otázky č. 7, 15 a č. 16 v dotazníku. Nepřímo s tímto předpokladem souvisela otázka č. 2. Tyto otázky zjišťovaly, zda se respondenti stali obětí fyzického týrání. Kdo a jakým způsobem je doma trestá.

Tabulka č. 4: Shrnutí možností a počet jejich označení u jednotlivých otázek.

Otázka	Možnosti	Počet označení možností
2. Stal (a) jste se někdy obětí fyzického týrání?	ANO	6 (10%)
	NE	53 (88%)
7. Kdo častěji fyzicky týrá dítě v rodině?	otec	47 (78%)
	matka	13 (22%)
15. Kdo Vás min. v 75% v rodině trestá?	matka	18 (30%)
	Otec	17 (28%)
	jiná možnost	25 (42%)
16. Jakým způsobem Vás doma trestají?	facka	12 (20%)
	vystavování chladu	0
	nadávky	18 (30%)
	tahání za vlasy	0
	zákazy	39 (65%)
	odpírání jídla a tekutin	0
	jiná možnost	15 (25%)

V otázce č. 2 uvádí 6 dětí, že už se někdy staly obětí fyzického týrání, 1 žák neodpověděl. Respondent, který neodpověděl na otázku, zda byl někdy obětí fyzického týrání, správně odpověděl, že fyzické týrání je mlácení, ale jako definici vybral fyzické zanedbávání. Dále uvedl, že v rodině ho trestá stejně matka i otec, ale na otázku, kdo častěji fyzicky týrá dítě, uvedl odpověď matka. Doma je trestán nejčastěji zákazy. 2 děti uvedly, že se staly obětí fyzického týrání, ale nevěděly, co pojem fyzické týrání znamená.

V otázce č. 8 však vybraly správnou definici fyzického týrání. V rodině trestají obě děti fackou, první dítě častěji trestá matka a druhé otec. Se způsobem trestání souvisí i odpovědi na otázku č. 5, kde druhé dítě nepovažuje za fyzické týrání pohlavky a kopání, první dítě zde nezařadilo do fyzického týrání pohlavky a tahání za vlasy. 4 děti uvedly, že fyzické týrání je mlácení nebo bití, ale definici fyzického týrání vybraly správně pouze 2 z nich, 1 dítě vybralo fyzické zanedbávání a 1 dítě psychické týrání. Dítě, které vybralo psychické týrání, zároveň uvádí zákazy jako způsob trestání v rodině, ale v otázce č. 15 odpovědělo, že ho nikdo netrestá. Dítě, které uvedlo správně definici i vysvětlení fyzického týrání, je doma trestáno fackami nebo zákazy, nejčastěji ho trestá otec a zároveň v otázce č. 7 označil otce jako častějšího agresora. V rodině je jedna pětina dotázaných dětí trestána fackou, což autorku překvapilo. S tímto způsobem trestání souvisí otázka č. 5, která ukázala, že více než polovina dětí pohlavky nepovažuje za fyzické týrání.

Výsledek šetření: Dílčí výzkumný cíl č. 4, výzkumná otázka č. 4 byla ověřena a předpoklad č. 4 byl potvrzen.

Autorka dále porovnává zajímavé informace z dotazníkového šetření. Zaujal ji pohled žáků na tyto tresty: pohlavky, facky a 10 dřepů. Ukázalo se, že 14 žáků nezařadilo v otázce č. 5 pohlavek do fyzického týrání, ale v otázce č. 12 do fyzického týrání zahrnuli 10 dřepů a 2 chlapci dokonce považují za fyzické týrání zabavení mobilního telefonu. Příčinou může být i současný vývoj, kdy se děti bez mobilního telefonu neobejdou a nemožnost ho používat je pro ně nepředstavitelná. Autorka považuje 10 dřepů za přiměřený trest, který by dostala raději než pohlavky, ale někteří žáci to vidí opačným způsobem. 12 žáků uvedlo, že v rodině jsou trestáni fackou, a zároveň v otázce č. 5 nezařadili pohlavky do fyzického týrání. Příčinou těchto odpovědí může být způsob trestání dětí v rodině. Děti proto berou pohlavky jako přiměřený trest a ne jako fyzické týrání.

Autorku zaujala informace, která vyplynula z dotazníkového šetření, totiž že 14 žáků, kteří odpověděli na otázku č. 15, že je v rodině častěji trestá otec, zároveň uvedli v otázce č. 7, že dítě v rodině častěji fyzicky týrá otce.

3.4 Doporučení pro praxi

Dotazníkový výzkum ukázal, jaké jsou znalosti žáků vybrané základní školy. Autorčin předpoklad se nepotvrdil, žáci nemají takové znalosti, v jaké doufala. Je potřebné děti informovat a podrobněji vzdělávat v této problematice.

Výzkum dále odhalil, že 33% dětí si o fyzickém týrání s nikým nepovídá a část z nich si ani o této problematice s nikým povídat nechce. Takovýto přístup je důležité změnit. Děti by měly mít možnost otevřeně o problematice fyzického týrání mluvit v rodině nebo i ve škole. Mnoho informací o této problematice by mohly získat, kdyby si s rodiči na chvíli doma sedly, povídaly si a kladly jim otázky.

Důležitým zdrojem informací je také škola, kam dochází děti každý den. Fyzické týrání se může ve škole probírat nejen v občanské výchově a výchově pro zdraví, ale stejně tak se děti mohou k této problematice přiblížit v dějepise nebo zeměpise, kde je vyučující může seznámit např. s organizací UNICEF. Žáci nejvíce chybovali v otázkách, kde měli určit, jaké situace patří do fyzického týrání. Vidím jako důležité zařadit do výuky případy, u kterých by měli žáci rozlišit, zda už patří do fyzického týrání nebo jde ještě o přiměřený trest. Když zahrnou učitelé do výuky více příběhů, například z prostředí Linky bezpečí, bude pro žáky jednodušší pochopit a porozumět, co je fyzické týrání.

Žáci chybovali v otázce, co znamená zkratka OSPOD, z 98%. Bylo by přínosem uspořádat pro ně exkurzi a navštívit orgán sociálně – právní ochrany dětí, kde by se dozvěděli více o preventivní či poradenské činnosti, kterou se tam zabývají. Žáci by mohli čerpat zajímavé a nové informace z přednášek odborníků pořádané školou. Takového způsobu vzdělávání budou přínosné stejně jako návštěva dalších organizací, které se zabývají pomocí obětem fyzického týrání.

Problematika fyzického týrání by měla být více medializována, protože je zřejmé, že média a internet jsou zdrojem informací pro nejen děti, ale i pro celou společnost. Jelikož z výzkumu vyplynulo, že nejvíce dětí využívá jako informační zdroj internet, mělo by dle autorčina názoru být více vhodně přizpůsobených internetových článků pro děti o fyzickém týrání, žáky by mohly zaujmout i příběhy ostatních lidí, kteří mají s fyzickým týráním v rodině vlastní zkušenost.

4 Závěr

Autorka se v práci věnovala fyzickému týrání, které je závažným a stále aktuálním tématem. V teoretické části popsala, co znamená pojem fyzické týrání a jeho formy. Zabývala se tělesnými tresty, právním hlediskem syndromu CAN v České republice a organizacemi, které pomáhají obětem fyzického týrání.

V praktické části autorka pomocí dotazníkového šetření zjišťovala znalosti žáků 6. a 9. třídy o tématu fyzického týrání dítěte v rodině. Co znamená pojem fyzické týrání, vědělo 85% dětí, což je dle názoru autorky velmi dobrý výsledek. Čím budou děti informovanější, tím lépe budou schopni se bránit a budou mít informace o organizacích nebo osobách, které jim mohou poskytnout pomoc. z dotazníkového šetření dále vyplynulo, že nejvíce dětí by v případě fyzického týrání přišlo za učitelem, většina by se také obracela na Policii nebo Linku bezpečí. Je velmi důležité, aby děti věděly, kam se mohou obrátit a kde mohou hledat pomoc, protože se tím dá zabránit opakovanému fyzickému týrání nebo dokonce smrti, která je častým důsledkem fyzického týrání.

Hlavním cílem práce bylo zjistit znalosti žáků 6. a 9. třídy o fyzickém týrání dítěte v rodině. Dále si autorka stanovila 4 dílčí cíle, na které se ptala dalšími 4 výzkumnými otázkami. Předpoklad, že žáci vybrané základní školy budou mít znalosti o fyzickém týrání dětí v rodině minimálně z 60 %, se nepotvrdil. Další 4 předpoklady byly potvrzeny.

Dle výsledků výzkumu bylo vypracováno doporučení pro praxi. Autorka navrhuje pořádat pravidelně přednášky odborníků ve škole nebo případně návštěvy žáků v organizacích, které se zabývají problematikou fyzického týrání. Je také důležité zařadit téma fyzického týrání do výuky, seznámit žáky s konkrétními příklady nebo příběhy z Linky bezpečí. Pro současnou mládež a už i děti 6. a 9. tříd základní školy je častým zdrojem informací internet, proto je dobré zároveň tyto příběhy zveřejňovat na internetových stránkách.

5 Seznam použitých informačních zdrojů

DUNOVSKÝ, Jiří a kol. 1995. *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*. Vyd. 1. Praha: Grada, 245 s., [8] s. barev. il. ISBN 80-7169-192-5

DUNOVSKÝ, Jiří a kol. 1999. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly*. Vyd. 1. Praha: Grada, 279 s. Psyché. ISBN 80-7169-254-9

HANUŠOVÁ, Jaroslava. 2006. *Násilí na dětech- syndrom CAN*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, ISBN 80-86991-78-4.

Klíčové programy UNICEF [online]. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://www.unicef.cz/co-delame/nase-projekty>

O nás Linka bezpečí [online]. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://spolek.linkabezpeci.cz/>

LOVASOVÁ, Lenka a Kateřina SCHMIDOVÁ. 2006. *Tělesné tresty*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, ISBN 80-86991-75-X.

KOBLOVÁ, Soňa a Věra MIŠURCOVÁ (eds.). *Práva dítěte v dokumentech*. Praha: Themis, 1998. Prevence se musí vyplatit.

MATĚJČEK, Zdeněk. 2015. *Po dobrém, nebo po zlém?*. Vyd. 8. Praha: Portál, ISBN 978-80-262-0852-5.

MATOUŠEK, Oldřich, KŘIŠŤAN, Alois (ed.). 2013. *Encyklopedie sociální práce*. Vyd. 1. Praha: Portál, ISBN 978-80-262-0366-7.

MUFSON, Susan a KRANZ, Rachel. 1996. *O týrání a zneužívání*. Překlad Eva Hauserová. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 131 s. Linka důvěry. ISBN 80-7106-194-8

Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte o zapojování dětí do ozbrojených konfliktů [online]. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/knihovna/dokumenty/osn/>

Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte týkající se prodeje dětí, dětské prostituce a dětské pornografie [online]. Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/dokumenty-kriminalita-protokol-pdf.aspx

PÖTHE, Petr. 1999. *Dítě v ohrožení*. 2., rozš. vyd. Praha: Nakladatelství G plus G, 186 s. ISBN 80-86103-21-8

SETHI, D. 2013. *European report on preventing child maltreatment*. Copenhagen, Denmark: World Health Organization, Regional Office for Europe, ISBN 9289000287.

Sněmovní tisk 260/0, vládní návrh zákona o sociálně-právní ochraně dětí [online]. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [cit. 2016-05-10]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=3&CT=260&CT1=0>

STRÍLKOVÁ, Patricie a Marek FRYŠTÁK. 2009. *Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-020-0.

ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ. 2011. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Vyd. 1. Praha: Portál, ISBN 978-80-7367-690-2.

ŠPECIÁNOVÁ, Šárka. 2007. *Sociálně-právní ochrana dětí*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 36 s. ISBN 978-80-86991-27-6

Tělesné týrání. [online]. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <https://www.linkabezpeci.cz/poradna/ublizovani,-zneuzivani,-sikana/telesne-tyrani/>

Úmluva o právech dítěte [online]. UNICEF [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://www.unicef.cz/aktualne/82292-umluva-o-pravech-ditete>

Úmluva o právech dítěte [online]. Vláda České Republiky [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rlp/dokumenty/zpravy-plneni-mezin-umluv/umluva-o-pravech-ditete-42656/>

VÁGNEROVÁ, Marie. 2004. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Vyd. 3., rozš. a přeprac. Praha: Portál, ISBN 80-7178-802-3.

VANÍČKOVÁ, Eva. 2004. *Tělesné tresty dětí: definice - popis - následky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 116 s. Psyché (Grada Publishing). ISBN 80-247-0814-0

VODÁČKOVÁ, Daniela. 2012. *Krizová intervence*. 3. vyd. Praha: Portál, ISBN 978-80-262-0212-7.

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně – právní ochraně dětí v platném účinném znění

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů Česká republika*. Břeclav: Moraviapress. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 89 /2012 Sb., občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů Česká republika*. Břeclav: Moraviapress. ISSN 1211-1244.

Zákon, kterým se mění zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony [online]. [cit. 2016-05-10]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/14305/novela.pdf>

Zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky v platném účinném znění

6 Seznam příloh

Příloha č. 1: Dotazník o fyzickém týrání dítěte v rodině.

Příloha č. 2: Příklady vyplněného dotazníku o fyzickém týrání dítěte v rodině.

Příloha č. 1: Dotazník

Dotazník „ Fyzické týrání dítěte“

Dobrý den,

jsem studentkou Pedagogické fakulty UK v Praze. Ráda bych Vás požádala o vyplnění tohoto dotazníku, který je součástí bakalářské práce na téma fyzické týrání dětí v rodině. Cílem dotazníku je zjistit a porovnat vědomosti žáků 6. a 9. třídy vybrané ZŠ. Dotazník je anonymní.

Veronika Kamarádová

email: verca.kamaradova@seznam.cz

Označte své pohlaví:

muž žena

Do jaké třídy chodíte?

6. třída 9. třída

1) Víte co znamená pojem "fyzické týrání"?

ANO, napište:

NE

2) Stal(a) jste se někdy obětí fyzického týrání? ANO NE

3) Označte nejčastější zdroj odkud čerpáte informace o problematice fyzického týrání. (možno označit pouze jednu odpověď)

Noviny	
Škola	
Média	
Literatura	
Internet	

4) Povídal si s Vámi někdo o fyzickém týrání?

ANO, označ osobu

- a) otec
- b) matka
- c) sourozenec
- d) učitel/ka
- e) kamarád/ka
- f) jiná možnost, uveďte.....

NE, s kým byste si o tom chtěl(a) promluvit?

5) Zakroužkujte, které případy byste zařadil(a) do fyzického týrání?

pohlavky	☐ ANO	☐ NE
kopání	☐ ANO	☐ NE
dušení	☐ ANO	☐ NE
zákaz sledování televize	☐ ANO	☐ NE
odpírání jídla a tekutin	☐ ANO	☐ NE
tahání za vlasy	☐ ANO	☐ NE
vystavování chladu	☐ ANO	☐ NE

6) Označte, kdo je častěji fyzicky týrán.

dívky chlapci není rozdíl v pohlaví

7) Označte, kdo častěji fyzicky týrá dítě v rodině.

otec matka

8) Vyberte z následujících možností definici fyzického týrání:

- Neuspokojování základních tělesných potřeb dítěte.
- Chování, které má negativní dopad na citový vývoj dítěte.
- Neuspokojení psychických potřeb dítěte.
- Vědomé tělesné ublížení dítěti nebo nezabránění takovému zacházení s dítětem.

9) Co znamená zkratka OSPOD?

.....

10) Podtrhněte všechny instituce a osoby, na které se můžete obrátit v případě, že jste Vy nebo někdo z Vašeho okolí fyzicky týrán?

☐ linka bezpečí	☐ Dětské krizové centrum
☐ metodik prevence	☐ Policie
☐ DONA linka	☐ výchovný poradce
☐ učitel	☐ Pedagogicko psychologická poradna
☐ Bílý kruh bezpečí	☐ Dětský psycholog
☐ lékař	☐ Centrum psychosociální pomoc

11) Jaký právní postih byste udělil(a) v této situaci: Matka úmyslně způsobila svému dítěti popáleniny na celém těle.

- Odnětí svobody pachateli na 15 let.
- Odnětí svobody pachateli na 5 až 8 let.
- Odnětí svobody pachateli na 6 měsíců.

12) Podtrhněte části textu, které náleží do fyzického týrání.

Jakub dostal ve škole pětku z matematiky, protože zapomněl udělat domácí úkol. Když to zjistila matka, tak mu dala několik facek na tvář a přikázala mu udělat 10 dřepů. Poté se o pětce dozvěděl otec, který Jakuba zbil vařečkou a řekl mu, že má na týden domácí vězení. Když Jakub dostal další pětku, tak ho otec vyhnal na mráz, kde musel být bez zimního oblečení a matka ho dotáhla za vlasy k učení a zakázala mu počítač na celý měsíc.

13) Podtrhněte části textu, které náleží do fyzického týrání.

Anna doma rozbila několik hrníčků, protože nebyla opatrná. Když to uviděla její matka, tak jí dala ránu do břicha a vynadala jí, že je nešikovná. Večer otec přišel unavený z práce a chtěl si udělat kávu do svého oblíbeného hrnku, ale když zjistil, že ho Anna rozbila, tak jí dal několik ran na zadek, až se jí udělalo pár modřin, a sebral jí mobilní telefon, aby ji potrestal.

14) Jaká je podle Vás informovanost společnosti o fyzickém týrání na stupnici 1 – 5 (známkování jako ve škole – 1 výborná, 3 dobrá, 5 nedostatečná.) Svou známku zdůvodněte.

- 1, zdůvodněte:.....
- 2, zdůvodněte:.....
- 3, zdůvodněte:.....
- 4, zdůvodněte:.....
- 5, zdůvodněte:.....

15) Označte, kdo Vás min. v 75 % v rodině trestá?

- matka
- otec
- jiná možnost.....

16) Jakým způsobem Vás doma trestají? Můžete vybrat více možností.

- facka
- vystavování chladu
- nadávky
- tahání za vlasy
- zákazy
- odpírání jídla a tekutin
- jiná možnost, uveďte:.....

Prostor pro Vaše náměty a komentáře.

.....

.....

Děkuji za vyplnění dotazníku.

Příloha č. 2: Příklady vyplněného dotazníku o fyzickém týrání dítěte v rodině.

Dotazník „ Fyzické týrání dítěte“
Dobry den,

jsem studentkou Pedagogické fakulty UK v Praze. Ráda bych Vás požádala o vyplnění tohoto dotazníku, který je součástí bakalářské práce na téma fyzické týrání dětí v rodině. Cílem dotazníku je zjistit a porovnat vědomosti žáků 6. a 9. třídy vybrané ZŠ. Dotazník je anonymní.

Veronika Kamarádová
email: verca.kamaradova@seznam.cz

Označte své pohlaví:
 muž žena

Do jaké třídy chodíte?
 6. třída 9. třída

1) Víte co znamená pojem "fyzické týrání"?
 ANO, napište:
 NE

2) Stal(a) jste se někdy obětí fyzického týrání?
 ANO NE

3) Označte nejčastější zdroj odkud čerpáte informace o problematice fyzického týrání (možno označit pouze jednu odpověď)

Noviny	
Škola	
Média	
Literatura	
Internet	X

4) Povidal si s Vámi někdo o fyzickém týrání?
 ANO, označ osobu

a) otec
b) matka
c) sourozenec
d) učitel/ka
e) kamarád/ka
f) jiná možnost, uveďte:

NE, s kým byste si o tom chtěl(a) promluvit?

5) Zakroužkujte, které případy byste zařadil(a) do fyzického týrání?

pohlavky	☒ ANO	☐ NE
kopání	☒ ANO	☐ NE
dušení	☒ ANO	☐ NE
zákaz sledování televize	☐ ANO	☒ NE
odpírání jídla a tekutin	☐ ANO	☒ NE
tahání za vlasy	☐ ANO	☒ NE
vystavování chladu	☐ ANO	☒ NE

6) Označte, kdo je častěji fyzicky týrán.

☐ dívky	☐ chlápci	☒ není rozdíl v pohlaví
--------------------------------	----------------------------------	---

7) Označte, kdo častěji fyzicky týrá dítě v rodině.
 otec matka

8) Vyberte z následujících možnosti definici fyzického týrání:

☐ Neuspokojování základních tělesných potřeb dítěte.
☐ Chování, které má negativní dopad na citový vývoj dítěte.
☐ Neuspokojení psychologických potřeb dítěte.
☒ Vědomé ublížení dítěti nebo nezabránění takovému zacházení s dítětem.

9) Co znamená zkratka OSPOD?

10) Podtrhněte všechny instituce a osoby, na které se můžete obrátit v případě, že jste Vy nebo někdo z Vašeho okolí fyzicky týrán?

- linka bezpečí
- metodik prevence
- DONA linka
- učitel
- Bílý kruh bezpečí
- lékař
- Dětské krizové centrum
- Policie
- výchovný poradce
- Pedagogicko psychologická poradna
- Dětský psycholog
- Centrum psychosociální pomoci

11) Jaký právní postih byste udělil(a) v této situaci: Matka úmyslně způsobila svému dítěti popáleniny na celém těle.

- Odnětí svobody pachatelci na 15 let.
- Odnětí svobody pachatelci na 5 až 8 let.
- Odnětí svobody pachatelci na 6 měsíců.

12) Podtrhněte části textu, které náležejí do fyzického týrání.

Jakub dostal ve škole pětku z matematiky, protože zapomněl udělat domácí úkol. Když to zjistila matka, tak mu dala několik fůček na tvář a přikázala mu udělat 10 dřepů. Poje se o péče dozvěděl otec, který Jakuba zbil vařečkou a řekl mu, že má na týden domácí vězení. Když Jakub dostal další pětku, tak ho otec vyhnal na mráz, kde musel být bez zimního oblečení a matka ho dotáhla za vlasy k učení a zakázala mu počítat na celý měsíc.

13) Podtrhněte části textu, které náležejí do fyzického týrání.

Anna doma rozbila několik hrníčků, protože nebyla opatrná. Když to uviděla její matka, tak ji dala ránu do břicha a vynadala jí, že je nešikovná. Večer otec přišel unavený z práce a chtěl si udělat kávu do svého oblíbeného hrnku, ale když zjistil, že ho Anna rozbila, tak jí dal několik ran na zadek, až se jí udělalo pár modřin, a sebral jí mobilní telefon, aby jí potrestal.

14) Jaká je podle Vás informovanost společnosti o fyzickém týrání na stupnici 1 – 5 (známkování jako ve škole – 1 výborná, 3 dobrá, 5 nedostatečná.) Svou známku zdůvodněte.

- 1. zdůvodněte:
- 2. zdůvodněte:
- 3. zdůvodněte:
- 4. zdůvodněte:
- 5. zdůvodněte:

15) Označte, kdo Vás min. v 75 % v rodině trestá?

- matka
- otec
- jiná možnost:

16) Jakým způsobem Vás doma trestají? Můžete vybrat více možností.

- facka
- zátkazy
- vystavování chladu
- odprání jídla a tekutin
- nadávky
- jiná možnost, uveďte:
- tahání za vlasy

Prostor pro Vaše náměty a komentáře.

Děkují za vyplnění dotazníku.

Dotazník „ Fyzické týrání dítěte“

Dobrý den,

jsem studentkou Pedagogické fakulty UK v Praze. Ráda bych Vás požádala o vyplnění tohoto dotazníku, který je součástí bakalářské práce na téma fyzické týrání dětí v rodině. Cílem dotazníku je zjistit a porovnat vědomosti žáků 6. a 9. třídy vybrané ZŠ. Dotazník je anonymní.

Veronika Kamarádová

email: verca.kamaradova@seznam.cz

Označte své pohlaví:

- muž žena
- Do jaké třídy chodíte? 6. třída 9. třída

1) Víte co znamená pojem "fyzické týrání"?

ANO, napište: MLÁČENÍ!

NE

2) Sial(a) jste se někdy oběti fyzického týrání?

ANO

NE

3) Označte nejčastější zdroj odkud čerpáte informace o problematice fyzického týrání (možno označit pouze jednu odpověď)

Noviny	
Škola	
Media	
Literatura	
Internet	☒

4) Povídal si s Vámi někdo o fyzickém týrání?

ANO, označ osobu

- a) otec
b) matka
c) sourozenec
d) učitel/ka
e) kamarád/ka
f) jiná možnost, uveďte:

NE, s kým byste si o tom chtěl(a) promluvit?

5) Zakroužkujte, které případy byste zařadil(a) do fyzického týrání?

- pohlavky ANO NE
kopání ANO NE
dušení ANO NE
zákaz sledování televize ANO NE
odpírání jídla a tekutin ANO NE
tahání za vlasy ANO NE
vystavování chladu ANO NE

6) Označte, kdo je častěji fyzicky týrán.

dívky chlapani není rozdíl v pohlaví

7) Označte, kdo častěji fyzicky týrá dítě v rodině.

otec matka

8) Vyberte z následujících možnosti definici fyzického týrání:

- Neuspokojování základních tělesných potřeb dítěte.
 Chování, které má negativní dopad na citový vývoj dítěte.
 Neuspokojení psychologických potřeb dítěte.

Vědomé tělesné ublížení dítěti nebo nezabránění takovému zacházení s dítětem.

9) Co znamená zkratka OSPOD?

10) Podtrhněte všechny instituce a osoby, na které se můžete obrátit v případě, že jste Vy nebo někdo z Vašeho okolí fyzicky týrán?

- linka bezpečí
- Dětské krizové centrum
- metodik prevence
- Policie
- DONA linka
- výchovný poradce
- učitel
- Pedagogičko psychologická poradna
- Bílý kruh bezpečí
- Dětský psycholog
- lékař
- Centrum psychosociální pomoci

11) Jaký právní postih byste udělil(a) v této situaci: Matka úmyslně způsobila svému dítěti popáleniny na celém těle.

- Odnětí svobody pachatelů na 15 let.
- Odnětí svobody pachatelů na 5 až 8 let.
- Odnětí svobody pachatelů na 6 měsíců.

12) Podtrhněte části textu, které náležejí do fyzického týrání.

Jakub dostal ve škole pětku z matematiky, protože zapomněl udělat domácí úkol. Když to zjistila matka, tak mu dala několik fůsek na tvář a přikázala mu udělat 10 dřepů. Poté se o péči dozdělel otec, který Jakuba zbil varčejkou a řekl mu, že má na týden domácí vězení. Když Jakub dostal další pětku, tak ho otec vyhnal na mraz, kde musel být bez zimního oblečení a matka ho dotáhla za vlasy k učení a zakázala mu počítat na celý měsíc.

13) Podtrhněte části textu, které náležejí do fyzického týrání.

Anna doma rozbila několik hrníčků, protože nebyla opatrná. Když to uviděla její matka, tak ji dala ránu do břícha a vymadala jí, že je nešikovná. Večer otec přišel unavený z práce a chtěl si udělat kávu do svého oblíbeného hrníčku, ale když zjistil, že ho Anna rozbila, tak jí dal několik ran na zadek, až se jí udělalo pár modřin, a sebral jí mobilní telefon, aby jí potrestal.

14) Jaká je podle Vás informovanost společnosti o fyzickém týrání na stupnici 1 – 5 (známkování jako ve škole – 1 výborná, 3 dobrá, 5 nedostatečná.) Svou známku zdůvodněte.

- 1, zdůvodněte:.....
- 2, zdůvodněte:.....
- 3, zdůvodněte:.....
- 4, zdůvodněte:.....
- 5, zdůvodněte:.....

15) Označte, kdo Vás min. v 75 % v rodině trestá?

- matka
- otec
- jiná možnost:.....

16) Jakým způsobem Vás doma trestají? Můžete vybrat více možností.

- facka
- zakazy
- vystavování chladu
- odpirání jídla a tekutin
- nadávky
- jiná možnost, uveďte:.....
- tahání za vlasy

Prostor pro Vaše náměty a komentáře.

Děkuji za vyplnění dotazníku.